

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

14 Αυγούστου 2020

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 3416

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. απόφ. 711/2020*

Λήψη απόφασης επί της υπ' αρ. 2538/2.5.2017 καταγγελίας του [...] κατά της ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία «ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΖΩΟΤΡΟΦΩΝ Α.Ε.».

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του 1ου ορόφου του κτιρίου των γραφείων της, επί της οδού Κότσικα 1Α, Αθήνα, την 26η Φεβρουαρίου 2020, ημέρα Τετάρτη και ώρα 10:00, με την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος: Ιωάννης Λιανός

Μέλη: Καλλιόπη Μπενετάτου (Αντιπρόεδρος)

Παναγιώτης Φώτης,

Ιωάννης Στεφάτος,

Μαρία Ιωαννίδου (Εισηγήτρια)

Μαρία Ιωάννα Ράντου

Σωτήριος Καρκαλάκος και

Ιωάννης Πετρόγλου.

Γραμματέας: Ευαγγελία Ρουμπή.

Θέμα της συνεδρίασης: Λήψη απόφασης επί της υπ' αρ. 2538/2.5.2017 καταγγελίας του [...] κατά της ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία «ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΖΩΟΤΡΟΦΩΝ Α.Ε.»

Πριν την έναρξη της συνεδρίασης, ο Πρόεδρος της Επιτροπής όρισε Γραμματέα της συζητήσεως την Ευαγγελία Ρουμπή με αναπληρώτρια την Ηλιάνα Κούτρα.

Η υπόθεση συζητείται μετά από αναβολές των αρχικά προγραμματισμένων συνεδριάσεων για την υπόθεση, της 28ης Ιανουαρίου 2020 και της 18ης Φεβρουαρίου 2020, κατόπιν αιτημάτων εμπλεκόμενου μέρους.

* Η παρούσα απόφαση εκδίδεται σε τρεις επιπλέον εκδόσεις με τα διακριτικά: 1) Έκδοση για το ΦΕΚ, 2) Έκδοση για τη «ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΖΩΟΤΡΟΦΩΝ Α.Ε.» και 3) Έκδοση για τον Α. Κ. Από τις παραπάνω εκδόσεις έχουν αφαιρεθεί τα απόρρητα επιχειρηματικά στοιχεία (όπου η ένδειξη [...]) τα οποία δεν θα πρέπει να περιέλθουν σε γνώση του αντίστοιχου αποδέκτη της έκδοσης, σύμφωνα με το άρθρο 41 του ν. 3959/2011 (Α' 93), όπως ισχύει, και τον Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (Β' 54/16.1.2013). Όπου ήταν δυνατό τα στοιχεία που παραλείφθηκαν αντικαταστάθηκαν με ενδεικτικά ποσά και αριθμούς ή με γενικές περιγραφές (εντός [...]).

Στη συνεδρίαση οι νομίμως κλητευθείσες εταιρίες παραστάθηκαν ως εξής: α) ο Α.Κ. αυτοπροσώπως, μετά της πληρεξούσιας δικηγόρου του Μαρίας - Άννας Αλεξίου και β) η εταιρία ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΖΩΟΤΡΟΦΩΝ ΑΕ με το νόμιμο εκπρόσωπό της, [...], μετά των πληρεξούσιων δικηγόρων Ευαγγέλου Λιάσκου, Κωνσταντίνου Σταματίου και Ευφροσύνης Μαραγκού.

Στην αρχή, ο Πρόεδρος έδωσε το λόγο στην αρμόδια Εισηγήτρια, Μαρία Ιωαννίδου, η οποία ανέπτυξε συνοπτικά την υπ' αρ. 7574/21.11.2019 γραπτή έκθεσή της, και λαμβάνοντας υπόψη όσα αναφέρονται αναλυτικά στην εισήγηση, πρότεινε, τα εξής:

- Να απορριφθεί η καταγγελία γιατί δεν στοιχειοθετείται παράβαση του άρθρου 2 του ν. 3959/2011, όπως ισχύει, από τη «ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΖΩΟΤΡΟΦΩΝ Α.Ε.».

- Να αποφανθεί η Επιτροπή ότι δεν συντρέχει λόγος περαιτέρω δράσης της Επιτροπής Ανταγωνισμού στην υπό κρίση υπόθεση ως προς την προαναφερόμενη εταιρία με βάση το άρθρο 102 της ΣΛΕΕ.

Κατόπιν, τον λόγο έλαβαν οι πληρεξούσιοι δικηγόροι των εταιριών και οι νόμιμοι εκπρόσωποί τους, οι οποίοι τοποθετήθηκαν επί της προαναφερόμενης εισήγησης, ανέπτυξαν τις απόψεις τους, έδωσαν διευκρινίσεις και απάντησαν σε ερωτήσεις που τους υπέβαλαν ο Πρόεδρος και τα μέλη της Επιτροπής.

Με την ολοκλήρωση της ακροαματικής διαδικασίας, οι πληρεξούσιοι δικηγόροι ζήτησαν και ο Πρόεδρος της Επιτροπής χορήγησε προθεσμία δέκα (10) εργάσιμων ημερών μετά την παραλαβή των πρακτικών από τα ενδιαφερόμενα μέρη, προκειμένου να υποβάλουν τα συμπληρωματικά υπομνήματά τους.

Η Επιτροπή συνήλθε σε διάσκεψη με την ίδια σύνθεση την 22α Απριλίου 2020 (ημέρα Τετάρτη και ώρα 13:00), η οποία ολοκληρώθηκε την 28η Απριλίου 2020 (ημέρα Τρίτη και ώρα 13:30) στην ως άνω αίθουσα συνεδριάσεων του 1ου ορόφου των Γραφείων της, με τη συμμετοχή της Εισηγήτριας, Μαρίας Ιωαννίδου, η οποία δεν έλαβε μέρος στην ψηφοφορία, και, αφού έλαβε υπόψη τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης, την Εισήγηση, τις απόψεις που διατύπωσαν προφορικώς τα ενδιαφερόμενα μέρη κατά τη συζήτηση της υπόθεσης και με τα υπομνήματα, τα οποία υπέβαλαν, καθώς και τα όσα κατέθεσαν οι μάρτυρες κατά την ακροαματική διαδικασία,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

I ΕΙΣΑΓΩΓΗ

II ΤΑ ΜΕΡΗ

II.1 Η ΕΤΑΙΡΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΖΩΟΤΡΟΦΩΝ Α.Ε.

II.2 [...]

III ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑΣ

IV Η ΕΡΕΥΝΩΜΕΝΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΗΣ ΜΑΒΙΖ

IV.1 ΟΙ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ

IV.2 Η ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

V ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΝΤΟΣ

VI ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΑΓΟΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ

VI.1 Η ΣΧΕΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ

VI.2 Η ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

VI.3 ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ

VII ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

VII.1 ΥΠΑΡΞΗ ΔΕΣΠΟΖΟΥΣΑΣ ΘΕΣΗΣ

VII.1.1 Οι κανόνες δικαίου και η σχετική νομολογία

VII.1.2 Υπαγωγή στην υπό εξέταση υπόθεση

VII.2 ΕΠΗΡΕΑΣΜΟΣ ΔΙΑΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

VII.3 ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΙΚΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΔΕΣΠΟΖΟΥΣΑΣ ΘΕΣΗΣ

VII.3.1 Οι κανόνες δικαίου και η σχετική νομολογία

VII.3.2 Υπαγωγή στην υπό εξέταση υπόθεση

I ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Στις 2.5.2017,¹ ο [...], εκτροφέας γουνοφόρων ζώων τύπου «μινκ» (εφεξής και «καταγγέλλων») υπέβαλε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού (εφεξής και «ΕΑ») καταγγελία κατά της εταιρίας «Μακεδονική Βιομηχανία Ζωοτροφών Α.Ε.» (εφεξής και «καταγγελλόμενη» ή «ΜΑΒΙΖ») για κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης, δυνάμει του άρθρου 2 του ν. 3959/2011, όπως ισχύει, λόγω άρνησης πώλησης ζωοτροφών στην ατομική του επιχείρηση τον Αύγουστο του 2014.

II ΤΑ ΜΕΡΗ

II.1 Η ΕΤΑΙΡΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΖΩΟΤΡΟΦΩΝ Α.Ε.

2. Η καταγγελλόμενη εταιρία «ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΖΩΟΤΡΟΦΩΝ Α.Ε.» και με διακριτικό τίτλο «ΜΑ.ΒΙ.Ζ. Α.Ε.» ιδρύθηκε το έτος 1999, με σκοπό τη δημιουργία σύγχρονης μονάδας παραγωγής νωπής ζωοτροφής για γουνοφόρα ζώα (μινκ).

3. Η εταιρία διαθέτει εργοστάσιο παραγωγής νωπής ζωοτροφής για γουνοφόρα ζώα, εγκατεστημένο σε ιδιόκτητο οικόπεδο στο 5ο χλμ της Εθνικής Οδού Νεάπολης Κοζάνης. Επιπλέον ασχολείται με την αντιπροσώπευση οίκου εμπορίας εξοπλισμού για εκτροφεία.

4. Η ΜΑΒΙΖ από την έναρξη της λειτουργίας της παράγει ζωοτροφή για γουνοφόρα ζώα η οποία είναι νωπής μορφής και αποτελείται κυρίως από ζωικά υποπροϊόντα κατηγορίας III (προϊόντα ζωικής προέλευσης ή άλλα προϊόντα που λαμβάνονται από ζώα και δεν προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο) όπως περιγράφονται στον Ευρωπαϊκό Κανονισμό (ΕΚ) υπ' αριθ. 1069/2009, άρθρο 3, σημείο 1.

II.2 Ο [...]

5. Ο [...] είναι εκτροφέας γουνοφόρων ζώων τύπου «μινκ». Από το έτος 2006, συνέστησε με τον αδερφό του [...] την ομόρρυθμη εταιρία με την επωνυμία «ΑΦΟΙ ΠΑΝ. ΚΑΤΣΕΛΗ Ο.Ε.» και έδρα την Γαλατινή Κοζάνης. Σκοπός και αντικείμενο δραστηριότητας της εταιρίας αυτής ήταν η εκτροφή γουνοφόρων ζώων τύπου «μινκ» και κατ' επέκταση η παραγωγή δερμάτων από τα ζώα αυτά.

6. Το 2011, όταν ο αδερφός του καταγγέλλοντος αποφάσισε να αποσυρθεί από την εκτροφή γουνοφόρων ζώων, ο καταγγέλλων ίδρυσε τη δική του ατομική επιχείρηση με το ίδιο αντικείμενο συνεχίζοντας τη συνεργασία του με την ΜΑΒΙΖ.

III ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑΣ

7. Σύμφωνα με τον καταγγέλλοντα, η εταιρία «ΑΦΟΙ ΠΑΝ. ΚΑΤΣΕΛΗ Ο.Ε.» δεν διέθετε την κατάλληλη υποδομή για την παρασκευή με ιδία μέσα των τροφών για τα εκτρεφόμενα ζώα της και προμηθευόταν τις ζωοτροφές από την καταγγελλόμενη εταιρία ΜΑΒΙΖ, η οποία παράγει τροφές για τα συγκεκριμένα είδη ζώων².

8. Στις 6.6.2011, και μετά την απόσυρση του [...] από την επιχείρηση, [...] ίδρυσε τη δική του ατομική επιχείρηση με το ίδιο αντικείμενο, συνεχίζοντας τη συνεργασία του με την εταιρία ΜΑΒΙΖ. Σύμφωνα με τον [...], από το 2006 έως και τα μέσα του 2011, η συνεργασία με τη ΜΑΒΙΖ ήταν αρμονική και χωρίς προβλήματα.

9. Η δυναμικότητα της ατομικής επιχείρησης του καταγγέλλοντος εκείνη την περίοδο (2011) ανερχόταν, κατά τους ισχυρισμούς του, σε δύο χιλιάδες (2000) περίπου θηλυκά μινκ («μάνες», ήτοι μητέρες γουνοφόρων ζώων), ενώ στα σχέδιά του ήταν η επέκταση των εγκαταστάσεων της μονάδας εκτροφής στα 10.000 ζώα αναπαραγωγής και η δημιουργία παράλληλα μίας σύγχρονης φάρμας, η οποία να υιοθετεί όλες τις τελευταίες επιστημονικές και τεχνολογικές μεθόδους εκτροφής γουνοφόρων ζώων³. Ταυτόχρονα, ο καταγγέλλων μίσθωσε για 20 χρόνια αγροτεμάχια ιδιοκτησίας της «ΑΦΟΙ ΚΑΤΣΕΛΗ Ο.Ε.», προκειμένου να συνεχίσει ατομικά και επ' ονόματί του πλέον τη λειτουργία της φάρμας.

10. Κατά την έναρξη λειτουργίας της ατομικής του επιχείρησης, ο καταγγέλλων ενημέρωσε την εταιρία ΜΑΒΙΖ για τα σχέδια επέκτασής της εταιρίας του και για την πρόθεσή του να συνεχίσει τη συνεργασία του με την καταγγελλόμενη. Όπως αναφέρει ο [...], αρωγός στα επιχειρηματικά του σχέδια κατέστη κατά κύριο λόγο η οικονομική στήριξη της ΜΑΒΙΖ (μέσω της χορηγούμενης πίστωσης που του παρείχε), αλλά και η ένταξη της ατομικής του επιχείρησης στο «Μέτρο 121»

² Σημειώνεται ότι η εταιρία ΜΑΒΙΖ συνεργαζόταν παλαιότερα και με τον πατέρα του καταγγέλλοντος [...], ο οποίος ομοίως δραστηριοποιούταν στο χώρο της γουνοποιίας.

³ Για το λόγο αυτό υπέβαλε, κατά τους ισχυρισμούς του, σχετική αίτηση ένταξης στο Μέτρο 121 του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων περί «Εκσυγχρονισμού γεωργικών εκμεταλλεύσεων» (Β' 1026/2010), η οποία την 18.2.2011 εγκρίθηκε και περιλάμβανε επενδυτικό σχέδιο συνολικού προϋπολογισμού 498,7 χιλ € , εκ των οποίων θα επιχορηγούνταν ποσό 299,2 χιλ €. Η καταβολή της επιχορήγησης προβλεπόταν περί τα μέσα Δεκεμβρίου 2014, μετά την υλοποίηση των σχετικών εργασιών. Οι εργασίες επέκτασης πραγματοποιήθηκαν κατά το διάστημα 2012 - 2014.

¹ Υπ' αριθ. 2538/2.5.2017.

του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων περί «Εκσυγχρονισμού γεωργικών εκμεταλλεύσεων». Ειδικότερα, οι εκπρόσωποι της MABIZ, υποσχέθηκαν, σύμφωνα με τον καταγγέλλοντα, «...την αδιάλειπτη και αδιακώλυτη χορήγηση τροφής...», ενώ τέθηκε και εκτός της τηρούμενης από αυτήν λίστας αναμονής νέων εκτροφένων⁴, εξαιτίας της μακροχρόνιας επαγγελματικής συνεργασίας τους. Μοναδική υποχρέωση του [...] , κατά τους ισχυρισμούς του, ήταν η ολοσχερής εξόφληση του υπολοίπου και το οριστικό κλείσιμο των οικονομικών εκκρεμοτήτων του αδερφού του, [...], προς τη MABIZ από την πώληση ζωοτροφών, η οποία και ικανοποιήθηκε. Προς διευκόλυνση των σχεδίων του, αναφέρει ο καταγγέλλων, η MABIZ του υποσχέθηκε προφορικά τη χορήγηση ανοιχτής πίστωσης του τιμήματος από τις διαδοχικές πωλήσεις ζωοτροφών, χωρίς να προσδιορίσουν συγκεκριμένο ανώτατο όριο, ενώ ο καταγγέλλων ισχυρίζεται ενδεικτικά ότι [...] (ένας εκ των εκπροσώπων της καταγγελλόμενης) του ανέφερε «... Θεε πίστωση 1.000.000,00€; Θα την έχεις ...».

11. Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς του καταγγέλλοντος, κατά την έναρξη των εργασιών της επιχείρησής του στις 07.06.2011, έλαβε από τη MABIZ προσφορά - προτιμολόγιο για την αγορά εξοπλισμού (κυρίως «κλωβών» για ζώα «μινκ») συνολικής αξίας [...]€, τον οποίο και εν συνεχεία παρέλαβε. Η συνεργασία του καταγγέλλοντος με τη MABIZ περιλάμβανε κατά κύριο λόγο την προμήθεια ζωοτροφών για τα εκτρεφόμενα ζώα. Η MABIZ παρέδιδε καθημερινά με τα οχήματά της στις εγκαταστάσεις του καταγγέλλοντος ζωοτροφές, οι ποσότητες των οποίων τελούσαν σε συνάρτηση κυρίως με την περίοδο του ετήσιου παραγωγικού κύκλου εκτροφής των γουνοφόρων ζώων «μινκ» και υπολογίζονταν για την εταιρία του καταγγέλλοντος σε άνω του ενός τόνου βάρος. Στο τέλος κάθε μήνα εκδιδόταν ένα συνολικό τιμολόγιο πώλησης, ανά τρίμηνο υπογράφονταν από τους εκτροφείς, αναγνωρίσεις χρέους, ενώ επιβάλλονταν και τόκοι υπερημερίας σε περίπτωση ανεξόφλητων υπολοίπων. Ως εκ τούτου, κατά τον [...], ο συνδυασμός της υπογραφής αναγνωρίσεων χρέους, του υπολογισμού τόκων υπερημερίας, αλλά και η διασφαλισμένη πώληση σε συγκεκριμένη τιμή των δερμάτων των ζώων συνιστούσαν ικανούς λόγους για τη MABIZ προκειμένου να

⁴ Όπως αναφέρει ο καταγγέλλων, παρά τη γενικευμένη οικονομική κρίση, η εκτροφή των γουνοφόρων ζώων εκείνη την εποχή γνώριζε μεγάλη ανάπτυξη στους νομούς Κοζάνης και Καστοριάς, γεγονός που είχε «αναγκάσει» την καταγγελλόμενη να τηρεί λίστα αναμονής εν δυνάμει νέων εκτροφένων που απέβλεπαν σε συνεργασία μαζί της. Οι τελευταίοι, μόνο όταν εξασφάλιζαν την προμήθεια ζωοτροφών από αυτή, εκκινούσαν τη λειτουργία της φάρμας τους, γεγονός που αναδεικνύει τόσο τη μοναδικότητα της MABIZ στον ελλαδικό χώρο, όσο και τη στενή εξάρτηση των εκτροφένων από αυτήν. Εξάλλου, κατά τον καταγγέλλοντα, η τελευταία, παρόλο που απορροφούσε και εξακολουθεί να απορροφά από την εγχώρια αγορά τη συντριπτική πλειοψηφία πρώτων υλών για την παραγωγή των ζωοτροφών της, κάλυπτε με εξαιρετική δυσκολία τη ζήτηση σε τροφή των υπαρχόντων εκτροφένων - πελατών της ήδη από το έτος 2011. Η εταιρία MABIZ εντούτοις αναφέρει ότι δεν υπήρχε λίστα αναμονής το 2011, παρά μόνο το 2013 (βλ. Προτάσεις της εταιρίας MABIZ ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Κοζάνης της 19.5.2017).

χορηγεί πιστώσεις χωρίς όριο στους συνεργαζόμενους με αυτήν εκτροφείς.

12. Όπως σημειώνει ο [...], οι καθημερινές παραδόσεις ζωοτροφών από την εταιρία MABIZ αρκούσαν για την ημερήσια μόνο κάλυψη των αναγκών των ζώων του καταγγέλλοντος, ενώ ο ίδιος δεν διέθετε τους κατάλληλους χώρους και μηχανήματα για την αποθήκευση τροφής πέραν της μίας ημέρας. Ωστόσο, ούτε και η MABIZ, κατά τους ισχυρισμούς του καταγγέλλοντος, μπορούσε να τον προμηθεύει με ποσότητες μεγαλύτερες, καθώς η ημερήσια παραγωγική δυνατότητα της καταγγελλόμενης, αρκούσε για να καλύψει μόνο την αντίστοιχη ημερήσια συνολική ζήτηση.

13. Τον Μάιο του 2014, ο καταγγέλλων υπέγραψε σχετική αναγνώριση χρέους, ύψους [...]€.

14. Τον Ιούνιο του 2014, η MABIZ ζήτησε από τον συνεταιρισμό «Kopenhagen Fur», με τον οποίο συνεργαζόταν ο καταγγέλλων, να καταβάλει απευθείας σε αυτή, αντί των εκτροφένων, το τίμημα των προκαταβολών («rip advance»⁵) από την αγορά των δερμάτων, μέχρις εξοφλήσεως του υπολοίπου από τις ζωοτροφές, κάτι που εντούτοις δεν έγινε δεκτό από τον συνεταιρισμό, συνέβαλε όμως, κατά τους ισχυρισμούς του καταγγέλλοντος, στη μη υπογραφή συμβολαίου πώλησης δερμάτων του ίδιου με τον συγκεκριμένο συνεταιρισμό.

15. Την ίδια περίοδο (Ιούνιος 2014), η MABIZ κάλεσε τον καταγγέλλοντα να παράσχει πρόσθετες εξασφαλίσεις τόσο για το χρεωστικό υπόλοιπό του, όσο και για τη συνέχιση της προμήθειας της φάρμας του με ζωοτροφές, ενώ παράλληλα ο συνεταιρισμός «Kopenhagen Fur», διαβλέποντας μειωμένη ζήτηση και πτώση των τιμών των δερμάτων, ζήτησε και ο ίδιος από τους εκτροφείς πρόσθετες εγγυήσεις (ήτοι επιταγές και παραχώρηση εμπράγματων δικαιωμάτων - κυρίως υποθήκες και προσημειώσεις, αντί συναλλαγματικών που συνήθιζε να λαμβάνει μέχρι τότε), προκειμένου να συνάψει μαζί τους συμβόλαια αγοράς δερμάτων και να διασφαλίσει ότι οι προκαταβολές («rip advance») που θα τους παρείχε θα μπορούσαν να εισπραχθούν εύκολα σε περίπτωση που ο εκτροφέας αποφάσιζε να μη στείλει το σύνολο των συμφωνηθέντων δερμάτων. Ωστόσο, [...].

16. Με αυτά τα δεδομένα, ο καταγγέλλων ισχυρίζεται ότι πρότεινε αρχικά στη MABIZ την εκχώρηση του ποσού που ανέμενε, κατά τους ισχυρισμούς του, να εισπράξει από την επιδότηση⁶, ύψους [...]€, έναντι συνολικής οφειλής ύψους τότε [...]€. Ενώ αρχικά η εταιρία MABIZ αποδέχθηκε, κατά τους ισχυρισμούς πάντοτε του καταγγέλλοντος, την πρόταση, στις 11.7.2014 απέστειλε στον καταγγέλλοντα εξώδικη δήλωση, στην οποία σημείωνε ότι υφίστατο μεταξύ των μερών συμφωνία για πληρωμή των ζωοτροφών κάθε μήνα εντός 15 ημερών από την έκδοση έκαστου τιμολογίου, και κάλεσε τον [...] για εξόφληση σε συγκεκριμένη προθεσμία του ποσού των [...] € που αντιστοιχούσε σε ζωοτροφές Μαΐου - Ιουνίου 2014, προκειμένου η MABIZ να συνεχίσει την απρόσκοπτη προμήθεια του καταγγέλλοντος με ζωοτροφές. Παρά τον, κατά τους ισχυρισμούς του

⁵ Ητοι, πρώτη δόση - προκαταβολή από την πώληση δερμάτων.

⁶ Βλ. υποσημείωση 3.

καταγγέλλοντος, προφορικό εφησυχασμό του από τον πληρεξούσιου δικηγόρο της MABIZ ότι αυτό συνιστούσε τυπική διαδικασία προς όλους τους εκτροφείς, στις 21.7.2014 ακολούθησε δεύτερη εξώδικη δήλωση που καλούσε τον καταγγέλλοντα είτε σε πλήρη εξόφληση του συνολικού τότε υπολοίπου του ύψους περίπου € [...], είτε σε εκχώρηση συμβολαίων πώλησης γουνοδερμάτων και εκχώρηση των σχετικών προκαταβολών. Στις 31.7.2014, ο [...] προσήλθε στη MABIZ για να υπογράψει τη σύμβαση εκχώρησης της επιχορήγησης. Αντ' αυτού, η MABIZ προσκόμισε προς υπογραφή σύμβαση σύστασης ενεχύρου χωρίς παράδοση του ν. 2844/2000 έναντι συνολικά 25.000 ζώων του καταγγέλλοντος και μέχρι του χρονικά 25.000 ποσού των 250 χιλ €, με την αιτιολογία ότι η εκχώρηση της επιχορήγησης ύψους περίπου [...] € δεν αρκούσε. Ο [...] αρνήθηκε την υπογραφή της ως άνω σύμβασης και ακολούθως η εταιρία MABIZ, αφού του χορήγησε ζωοτροφές για τις επόμενες δύο ημέρες, διέκοψε στις 3.8.2014 την προμήθεια ζωοτροφών προς την επιχείρησή του.

17. Στη συνέχεια, ο καταγγέλλων ήρθε σε επαφή με τη MABIZ, ζητώντας τη συνέχιση της τροφοδοσίας της φάρμας του και προτείνοντας, κατά τους ισχυρισμούς του, την ενεχυρίαση 15.000 ζώων και την εκχώρηση της απαίτησής του από το ως άνω πρόγραμμα, υπό τον μοναδικό όρο να συνεχίσει αυτή να τροφοδοτεί τη φάρμα του μέχρι το τέλος του έτους, οπότε και θα κατάφερνε, πωλώντας τα υπόλοιπα ζώα του στις δημοπρασίες, να εξοφλήσει το χρέος του στο σύνολό του. Ωστόσο, η παραπάνω πρόταση δεν έγινε αποδεκτή από την MABIZ.

18. Στις 6.8.2014, ο καταγγέλλων κοινοποίησε εξώδικη δήλωση στη MABIZ, στην οποία ανέφερε ότι ουδέποτε αρνήθηκε την οφειλή του προς αυτή, ενώ σημείωσε ότι η επιβολή ενεχύρου στην πλειονότητα των ζώων του συνιστούσε υπέρμετρη εκμετάλλευση από την καταγγελλόμενη. Σε απάντηση του εξωδίκου του, η MABIZ επέδωσε στις 8.8.2014 νέο εξώδικο, όπου επιβεβαίωνε την ήδη ειλημμένη απόφασή της για διακοπή της τροφοδοσίας σε περίπτωση μη υπογραφής της ανωτέρω σύμβασης ενεχύρου⁷.

19. Ακολούθως, ο καταγγέλλων κατέθεσε στις 13.8.2014 την υπ' αρ. 364/2014 αίτηση ασφαλιστικών μέτρων ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Κοζάνης, με την οποία ζήτησε να υποχρεωθεί η MABIZ να

⁷ Περαιτέρω, στις 15.9.2014 κοινοποιήθηκε στον καταγγέλλοντα η υπ' αρ. 321/2014 Διαταγή Πληρωμής του Μονομελούς Πρωτοδικείου Κοζάνης, την οποία εξέδωσε σε βάρος του η MABIZ για το χρηματικό ποσό των [...], με βάση την από 3.5.2014 τελευταία έγγραφη αναγνώριση χρέους που υπέγραψε. Τέλος, δυνάμει της υπ' αρ. 419/2014 Έκθεσης Αναγκαστικής Κατάσχεσης της Δικαστικής Επιμελήτριας του Πρωτοδικείου Κοζάνης επεβλήθη κατάσχεση σε κινητά πράγματα που ευρέθησαν στη φάρμα του καταγγέλλοντα. Πιο συγκεκριμένα, η Δικαστική Επιμελήτρια, μετά από την από 19.9.2014 εντολή του πληρεξούσιου Δικηγόρου της MABIZ για επιβολή κατάσχεσης σε κάθε κινητή ή ακίνητη περιουσία του καταγγέλλοντος μέχρι του ποσού των [...]€, προσήλθε την 22.9.2014 στη φάρμα του και αφού ο τελευταίος επικατέστη ολική αδυναμία πληρωμής, ξεκίνησε την καταγραφή και την επιβολή κατάσχεσης σε πάσης φύσεως κινητό εξοπλισμό της μονάδας του. Τελικά κατασχέθηκαν κινητά πράγματα αξίας [...].

συνεχίσει τη χορήγηση τροφής μέχρι τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους, οπότε και θα μπορούσε, πωλώντας τα δέρματα των ζώων σε δημοπρασίες του εξωτερικού, να της εκχωρήσει όλο το τίμημα της πώλησης. Την ίδια ημέρα με την κατάθεση της ως άνω αίτησης (13.8.2014), ο καταγγέλλων αιτήθηκε τη χορήγηση προσωρινής διαταγής μέχρι την εκδίκαση της κύριας αίτησης ασφαλιστικών μέτρων (η οποία προσδιορίστηκε στις 8.10.2014), εξαιτίας του γεγονότος ότι είχαν αρχίσει να πεθαίνουν ζώα από ασπίτα, ενώ άρχισαν να κάνουν την εμφάνισή τους και φαινόμενα «κανιβαλισμού» μεταξύ των ζώντων ακόμη ζώων, εξαιτίας της έλλειψης τροφής επί ένα δεκαήμερο τουλάχιστον. Το αίτημά του για τη χορήγηση προσωρινής διαταγής δεν έγινε δεκτό, η δε, συζήτηση της κύριας αίτησής του περί ασφαλιστικών μέτρων ματαιώθηκε λόγω ελλείψεως αντικειμένου προς εκδίκαση, καθώς όλα τα ζώα της φάρμας του πέθαναν μέσα σε χρονικό διάστημα είκοσι (20) ημερών από την ημέρα διακοπής της χορήγησης τροφής.

IV Η ΕΡΕΥΝΩΜΕΝΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΗΣ MABIZ

IV.1 ΟΙ ΑΠΟΦΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ

20. Όπως αναφέρει [...], η MABIZ διαθέτει μονοπωλιακή θέση στον κλάδο παραγωγής και διάθεσης ζωοτροφών για γουνοφόρα ζώα, καθώς είναι η μοναδική εταιρία στον ελλαδικό χώρο που δραστηριοποιείται στην παραγωγή και διάθεση ζωοτροφών για γουνοφόρα ζώα. Αμέσως δε μετά την ίδρυσή της (το 1999), ο αριθμός των νέων εκτροφέων αυξήθηκε σημαντικά, καθώς το βασικό πρόβλημα της διατροφής των γουνοφόρων ζώων λύθηκε, μέσω της εξασφάλισης ζωοτροφών από τη MABIZ. Περαιτέρω, ο [...] επισημαίνει ότι η καταγγελλόμενη συνέβαλε καθοριστικά στην ανάπτυξη του κλάδου της εκτροφής γουνοφόρων ζώων στην ελληνική επικράτεια. Επίσης, προσθέτει ότι η MABIZ κατέχει μεγάλη οικονομική δύναμη, καθώς συγκαταλέγεται στις πιο κερδοφόρες ελληνικές εταιρίες και δεν είναι εκτεθειμένη στον ανταγωνισμό, αφού δεν υφίσταται άλλη παρόμοια εταιρία στην Ελλάδα που να παράγει τέτοιου είδους ζωοτροφές για γουνοφόρα ζώα, με αποτέλεσμα στην ουσία να κατέχει μονοπωλιακή θέση στην αγορά. Περαιτέρω, οι εκτροφείς - πελάτες της προμηθεύονται για μεγάλο χρονικό διάστημα (άνω της δεκαετίας) ζωοτροφές από αυτή, χωρίς να διαθέτουν άλλη ισοδύναμη εναλλακτική λύση, ενώ υφίσταται και λίστα αναμονής για νέους πελάτες που επιθυμούν να συνεργαστούν με τη MABIZ. Ως εκ τούτου, δημιουργούνται σχέσεις εξάρτησης των πελατών της MABIZ από την τελευταία.

21. Σύμφωνα με τον [...], η διακοπή προμήθειας ζωοτροφών της MABIZ προς την εταιρία του τον Αύγουστο του 2014 συνιστά κατάχρηση της δεσπόζουσας και «απόλυτα μονοπωλιακής» θέσης της MABIZ, η οποία φέρει την αποκλειστική υπαιτιότητα της θανάτωσης από ασπίτα 33.000 περίπου μινκ και κατ' επέκταση της οικονομικής καταστροφής του ίδιου, λόγω της διακοπής προμήθειας ζωοτροφών, παρόλο που η καταγγελλόμενη γνώριζε ότι δεν υπήρχε καμία εναλλακτική λύση για τον [...].

22. Συγκεκριμένα, ο [...] ισχυρίζεται ότι η MABIZ προχώρησε σε αυτή την απόφαση προκειμένου να «τρομοκρατήσει» τους υπόλοιπους εκτροφείς για να καταστούν

αυτοί συνεργάσιμοι ως προς τις οφειλές τους, αλλά και για να καταστρέψει οικονομικά τον καταγγέλλοντα.

23. Ο ίδιος αναγνωρίζει τα υπόλοιπα οφειλής του προς την καταγγελλόμενη, εντούτοις ισχυρίζεται ότι πλην του ιδίου υπήρχαν και άλλοι πελάτες εκείνη την περίοδο με αντίστοιχα υπόλοιπα οφειλών. Ο [...] προσκόμισε ενδεικτικά καρτέλες πελατών της MABIZ για την περίοδο Ιουνίου - Αυγούστου 2014, από τις οποίες προκύπτουν εκτροφείς - πελάτες της MABIZ με μεγάλα ανεξόφλητα υπόλοιπα προς την τελευταία και ως προς τους οποίους, σύμφωνα με τον καταγγέλλοντα, η MABIZ δεν διέκοψε την προμήθεια ζωοτροφών⁸. Περαιτέρω, ο καταγγέλλων αναφέρει ότι ενημερώθηκε για πρώτη φορά στις 11.7.2014 μέσω εξώδικης δηλώσεως της καταγγελλόμενης ως προς την απαίτησή της για εξόφληση μέρους της οφειλής του (τίμημα Μαΐου - Ιουνίου 2014), ενώ στις 21.7.2014 κλήθηκε να εξοφλήσει ολοσχερώς τις οφειλές του από την πώληση ζωοτροφών που του χορηγούσε η καταγγελλόμενη για σχεδόν τρία χρόνια με πίστωση, χωρίς ποτέ πριν να έχει ενοχληθεί σχετικά.

24. Ως προς την κάλυψη των οφειλών του με εμπράγματα εξασφαλίσεις, [...] σημειώνει ότι, παρά τις δηλώσεις της MABIZ ότι το ενέχυρο ήταν συνήθεια της αγοράς, η καταγγελλόμενη κατά τις διαδικασίες ενώπιων των πολιτικών δικαστηρίων δεν προσκόμισε καμία τέτοια σύμβαση για το έτος 2014⁹. Ο [...] αναφέρει ότι όλες οι συμβάσεις ενέχυρου με τρίτους εκτροφείς, που προσκόμισε η εταιρεία MABIZ ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Κοζάνης, συνήφθησαν κατά το έτος 2016 και όχι κατά το 2014 όταν του ζητήθηκε να ενεχυριάσει το σύνολο του ζωικού του κεφαλαίου. Ομοίως οι προσημιώσεις - υποθήκες επί ακινήτων ενεγράφησαν κατά το έτος 2016, ενώ και οι εκχωρήσεις των εσόδων των εκτροφέντων από τις πωλήσεις των δερμάτων των ζώων έλαβαν χώρα το 2016¹⁰.

25. Σε αντίκρουση των ανωτέρω, η MABIZ αναφέρει¹¹ ότι στο εξώδικο της ημερομηνίας 21.7.2014 προς τον καταγγέλλοντα περιλαμβανόταν, πέραν της κλήσης για εξόφληση της οφειλής, και σχετική πρόταση για εκχώ-

⁸ Βλ. σχετ. υπ' αρ. 5935/10.10.2018 έγγραφο με συνημμένες ενδεικτικές καρτέλες πελατών της MABIZ κατά τη χρονική περίοδο μεταξύ Ιουνίου και Αυγούστου 2014 (σχετ. 06), από τις οποίες, σύμφωνα με τον [...], προκύπτει ότι το εκτροφείο [...] όφειλε την 8.8.2014 το ποσό των [...] και το εκτροφείο [...] όφειλε την 7.8.2014 το ποσό των [...] στους οποίους η MABIZ δεν διέκοψε την τροφοδοσία.

⁹ Βλ. σχετ. υπ' αρ. 5935/10.10.2018 Υπόμνημα του [...], σελ. 8.

¹⁰ Βλ. σχετ. υπ' αρ. 5935/10.10.2018 έγγραφο με συνημμένες ενδεικτικές συμβάσεις πλασματικού (ήτοι χωρίς παράδοση) ενέχυρου (ν. 2844/2000), που σύνηψε η MABIZ, με πελάτες της εκτροφείς κατά το έτος 2016, δυνάμει των οποίων οι εκτροφείς ενεχυριάσαν τα ζώα τους στην εταιρεία λόγω των οφειλών τους από την αγορά τροφής (σχετ. 08) και ενδεικτικές δικαστικές αποφάσεις εγγραφής προσημείωσης υποθήκης ακινήτων εκτροφέντων υπέρ της MABIZ κατά το έτος 2016 (σχετ. 09) και ενδεικτικές εκχωρήσεις (assignment of proceeds) των εσόδων των εκτροφέντων από τις πωλήσεις των δερμάτων των ζώων τους προς την καταγγελλόμενη εταιρεία, οι οποίες έλαβαν χώρα το 2016 (σχετ. 10).

¹¹ Στο από 8.8.2014 εξώδικο της MABIZ κατά του [...], το οποίο προσκομίσθηκε από τον [...] ως σχετ. 34 της υπ' αρ. 2538/2.5.2017 καταγγελίας του κατά της MABIZ.

ρηση του τιμήματος προκαταβολής από το συμβόλαιο πώλησης των γουνοδερμάτων, η οποία δεν έγινε δεκτή από τον τελευταίο. Ομοίως, υπήρξαν και προφορικές προτάσεις της MABIZ για την πώληση του συνόλου των εκτρεφόμενων ζώων ή την ενεχυρίαση 25.000 ζώων μικρής αξίας 250 χιλ € με το κόστος εκτροφής να βαρύνει τη MABIZ έως τον Νοέμβριο του 2014, οι οποίες ομοίως δεν έγιναν αποδεκτές από τον καταγγέλλοντα. Ακολούθως, η MABIZ σημειώνει ότι ο καταγγέλλων δεν είχε ακίνητη περιουσία, το δε, ακίνητο της φάρμας δεν του ανήκε.

26. Περαιτέρω, η MABIZ αναφέρει ότι ομοίως απορρίφθηκαν από τον καταγγέλλοντα και άλλες προτάσεις προς εξασφάλιση των ανοιχτών του υπολοίπων, σε αντίθεση με τους λοιπούς εκτροφείς, οι οποίοι επέδειξαν συνέπεια στις σχετικές προσκλήσεις της καταγγελλόμενης, μερικοί δε, εξ αυτών προχώρησαν και στην ολοσχερή εξόφληση των υπολοίπων τους.

27. Η MABIZ ισχυρίζεται¹² ότι, παρά τις αλληπάλληλες συναντήσεις και προσπάθειες εφαρμογής ενός σχεδίου αποπληρωμής, ο [...] δεν είχε καμία διάθεση να δεσμευτεί στην υλοποίηση ενός εφαρμόσιμου σχεδίου αποπληρωμής των οφειλών του και στην παροχή εύλογων εγγυήσεων. Τέλος, η MABIZ επισημαίνει ότι, κατά τη συζήτηση της αίτησης του καταγγέλλοντος για τη χορήγηση προσωρινής διαταγής, η οποία, όπως συνομολογεί και ο καταγγέλλων, δεν του χορηγήθηκε, ο Πρόεδρος Πρωτοδικών Κοζάνης πρότεινε στον καταγγέλλοντα να καταβάλει έναντι της συνολικής οφειλής του (...), το ποσό των 20 χιλ €, την πρόταση δε, αυτή αποδέχθηκε η εταιρεία MABIZ, αλλά την απέρριψε ο [...]. Επίσης, η MABIZ κατά την ίδια διαδικασία (συζήτηση αίτησης χορήγησης προσωρινής διαταγής) πρότεινε να συνεχίσει προς τον καταγγέλλοντα την προμήθεια τροφής από την 8.8.2014, με την υποχρέωση της εξόφλησης από τον [...] ανά ημέρα του κόστους ζωοτροφών που θα παραλάμβανε, πρόταση που επίσης, απορρίφθηκε, κατά τους ισχυρισμούς της MABIZ, από τον [...] ¹³.

IV.2 Η ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

28. Αναφορικά με τις συνθήκες διακοπής της προμήθειας ζωοτροφών από τη MABIZ προς τον καταγγέλλοντα, και κατόπιν της επεξεργασίας των στοιχείων του φακέλου, σημειώνονται τα ακόλουθα.

29. Σύμφωνα με την καταγγελλόμενη, κατά τα έτη 2011 έως και 2013, λόγω της ομαλής λειτουργίας της αγοράς αλλά και των καλών τιμών πωλήσεων των δερμάτων των ζώων, δεν προέκυψε η ανάγκη κάποιας ειδικότερης πιστωτικής πολιτικής πέραν της γενικής πίστωσης των 15 ημερών προς τους εκτροφείς¹⁴. Στις δημοπρασίες όμως 2014 για τα δέρματα παραγωγής του έτους 2013, οι τιμές πώλησης τόσο των ελληνικών δερμάτων, όσο και των δερμάτων που προέρχονταν από άλλες χώρες, μειώθηκαν σημαντικά (ήτοι μέση τιμή το 2013 53,93 € ενώ το 2014 η μέση τιμή ήταν 23,81 €). Επιπλέον, ο δα-

¹² Βλ. Προτάσεις της MABIZ ημερομηνίας 19.5.2017 ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Κοζάνης, έγγραφο του φακέλου, που προσκόμισε ο ίδιος ο καταγγέλλων.

¹³ Βλ. σχετ. Προτάσεις της MABIZ ημερομηνίας 19.5.2017 ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Κοζάνης, παρ. 72 - 73.

¹⁴ Βλ. σχετ. επιστολή της MABIZ υπ' αρ. 5216/22.8.2017.

νέζικος οίκος δημοπρασιών «Kopenhagen Fur», στον οποίο πωλείται το μεγαλύτερο ποσοστό των δερμάτων των Ελλήνων εκτροφέων, άλλαξε πολιτική από το ίδιο έτος (2014) και προκειμένου να χορηγεί προκαταβολή (rup advance) ζητούσε πλέον ως εξασφάλιση από κάθε εκτροφέα την παροχή εγγυήσεων, όπως η παροχή εγγυητικών και υποθήκης στη φάρμα σωρευτικά. Η κάθετη πτώση των τιμών πώλησης των δερμάτων στις δημοπρασίες του 2014 δημιούργησε σοβαρά οικονομικά προβλήματα στους Έλληνες εκτροφείς, με συνέπεια αυτοί να αδυνατούν να αποπληρώσουν τις οικονομικές τους υποχρεώσεις προς τη MABIZ.

30. Επισημαίνεται ότι τα ως άνω γεγονότα συνομολογεί ως αληθή και ο καταγγέλλων.

31. Σ' αυτό το πλαίσιο, η MABIZ ισχυρίζεται ότι, για διευκόλυνση της ομαλής λειτουργίας των εκτροφείων, αποφάσισε να παρέχει πρόσθετη πίστωση (αποκλίνοντας από τον γενικό κανόνα πίστωσης των 15 ημερών) επιχειρώντας ταυτόχρονα να λάβει κατά το δυνατόν επαρκείς συναινετικές εξασφαλίσεις κατά το παράδειγμα του δανέζικου οίκου δημοπρασίας. Τον Ιούνιο του 2014 η MABIZ έστειλε εξώδικες προσκλήσεις στους πελάτες της με ανοιχτά υπόλοιπα καλώντας τους σε τακτοποίηση των οφειλών τους. Επίσης, ήρθε σε επαφή με όλους τους πελάτες της για να τους ενημερώσει για τη νέα πιστωτική πολιτική της, σύμφωνα με την οποία, μετά την άπρακτη παρέλευση των 15 ημερών από την έκδοση του τιμολογίου, η MABIZ προσέφερε άτυπη περίοδο πίστωσης δέκα πέντε (15) ακόμη ημερών, προκειμένου να εξοφλήσουν το ληξιπρόθεσμο τιμολόγιο. Ακολούθως, εφόσον η οφειλή δεν είχε εξοφληθεί, παρεχόταν περαιτέρω πίστωση μόνο εφόσον προσφέρονταν εξασφαλίσεις στη MABIZ. Οι εξασφαλίσεις που δεχόταν η MABIZ σύμφωνα με τη νέα πιστωτική πολιτική της τελούσαν σε συνάρτηση με την κατηγορία, στην οποία είχε κατατάξει η τελευταία τους πελάτες της.

32. Συγκεκριμένα, οι πελάτες της MABIZ εντάχθηκαν από την ίδια σε τρεις κατηγορίες, ως εξής:¹⁵

• Κατηγορία Α: Πελάτες που πλήρωναν σύμφωνα με την πίστωση των [...] [...] ημερών, ή με κάποια μικρή καθυστέρηση κατόπιν προφορικής συμφωνίας της εταιρίας και του πελάτη. Προϋπόθεση ήταν το ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο του πελάτη να μην υπερβαίνει τα [...]€ ανά παραγόμενο ζώο. Στην περίπτωση αυτή, η MABIZ προκειμένου να χορηγήσει μεγαλύτερη πίστωση ζητούσε προς εξασφάλιση σύμβαση εκχώρησης εισπράξεων από τις πωλήσεις της παραγωγής του πελάτη στην εκάστοτε δημοπρασία (assignment of proceeds).

• Κατηγορία Β: Πελάτες με ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο μεγαλύτερο των [...] € ανά παραγόμενο ζώο. Στην κατηγορία αυτή ζητούνταν από την εταιρία και σε συμφωνία με τον πελάτη, εξασφαλίσεις, όπως εκχώρηση εισπράξεων από την πώληση δερμάτων, ενεχυρίαση ζωικού κεφαλαίου χωρίς παράδοση αυτού (πλασματικό ενέχυρο)¹⁶, προσωπικές εγγυήσεις - εφόσον ο

εγγυητής ήταν αποδεδειγμένα αξιόχρεος, υποθήκη εκτροφείου.

• Κατηγορία Γ: Πελάτες που είχαν διακόψει τη λειτουργία της φάρμας και για τα ανοιχτά τους υπόλοιπα είτε έχουν οριστικοποιηθεί ή εκκρεμούν δικαστικές αποφάσεις.

33. Πέραν των ανωτέρω, όλοι οι πελάτες υπέγραφαν ανά τρίμηνο αναγνωρίσεις χρέους.

34. Ο καταγγέλλων, μην παρέχοντας καμία εξασφάλιση στην καταγγελλόμενη, δεν μπορούσε να ενταχθεί στις κατηγορίες Α και Β και ως εκ τούτου εντάχθηκε στην κατηγορία Γ.

35. Κατά την εκτίμηση της Επιτροπής, βάσει των προσκομισθέντων στοιχείων¹⁷ προκύπτει ότι μέχρι και το 2013 η MABIZ παρείχε πίστωση προς τους πελάτες της χωρίς να λαμβάνει πρόσθετες εξασφαλίσεις, γεγονός που επιβεβαιώνουν τόσο ο καταγγέλλων, όσο και η καταγγελλόμενη. Το 2014 η καταγγελλόμενη εκκίνησε να λαμβάνει προς εξασφάλιση των ανοιχτών πιστώσεων προς τους πελάτες της προσωπικές εγγυήσεις και εκχώρηση απαιτήσεών τους, ενώ τα επόμενα έτη, πέραν των ανωτέρω, άρχισε να ζητεί τη χορήγηση πρόσθετων εγγυήσεων, και, σ' αυτό το πλαίσιο, ενεχυρίαζε ζωικό κεφάλαιο και λάμβανε ως εξασφάλιση προσημείωση υποθήκης.

36. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία που προσκόμισε η καταγγελλόμενη, κατά το τέλος του 2014, τα μεγαλύτερα ληξιπρόθεσμα υπόλοιπα είχαν οι εξής εταιρίες: η εταιρία [...], με υπόλοιπο ύψους [...] περίπου και η εταιρία [...] (εταιρία [...] στον οποίο ανήκει και η MABIZ)¹⁸ με υπόλοιπο ύψους [...] €. η [...] με υπόλοιπο [...] και η εταιρία [...] με υπόλοιπο [...]. Οι λοιπές εταιρίες είχαν οφειλές κάτω των [...].

37. Σύμφωνα με το σύστημα κατάταξης της MABIZ, οι προαναφερόμενοι πελάτες της ανήκουν στην κατηγορία Β, πλην του καταγγέλλοντος, που ανήκει στην κατηγορία Γ, και της εταιρίας [...] που ανήκει στην κατηγορία Α. Ο μοναδικός άλλος πελάτης, πέραν του [...], που ανήκει στην κατηγορία Γ, είναι η εταιρία [...] το ποσό οφειλής του οποίου ανέρχεται σε μόλις [...].

38. Σημειώνεται ότι οι οφειλές όλων των ως άνω εταιριών κατά το έτος 2014 καλύπτονταν με προσωπικές

να κατέχουν και να εκτρέφουν τα ζώα τους κανονικά, ενώ η ίδια συνεχίζει την παράδοση τροφής. Ο εκτροφέας/ ενεχυράζων, κατά τη συνήθη διαδικασία, αποστέλλει τα δέρματα των ζώων του στον οίκο δημοπρασίας, τον οποίο επιθυμεί. Μετά τις πωλήσεις αυτών σε παγκοσμίως γνωστή και ανοιχτή δημοπρασία, γεγονός που εγγυάται διαφανές και οικονομικά βέλτιστο αποτέλεσμα, γίνεται και η εκκαθάριση του λογαριασμού. Καθορίζεται δηλαδή, το ποσό που τελικά θα εισπράξει ο εκτροφέας, μετά την αφαίρεση του ποσού που θα λάβει ο οίκος δημοπρασίας. Ο ορισμός της αξίας των ζώων σε χαμηλή τιμή (κατά την σύσταση του ενεχύρου) γίνεται προς όφελος του εκτροφέα, επειδή το ποσό που εν τέλει ασφαλίζεται είναι σχετικά χαμηλό και έτσι ο εκτροφέας έχει ευχέρεια διαθέσεως των επιπλέον εισπράξεων.

¹⁷ Βλ. σχετικά τις υπ' αρ. 5216/22.9.2017 και υπ' αρ. 6498/6.11.2018 απαντητικές επιστολές της MABIZ.

¹⁸ Βλ. σχετ. την υπ' αρ. 5216/22.9.2017 επιστολή της MABIZ και την υπ' αρ. 2538/2.5.2017 Καταγγελία (σελ. 85).

¹⁵ Βλ. υπ' αρ. 5216/22.9.2017 επιστολή της MABIZ.

¹⁶ Ειδικά, όσον αφορά στη λύση της ενεχυρίασης ζώντων ζώων, η MABIZ στην υπ' αρ. 5216/22.9.2017 επιστολή της σημειώνει ότι οι εκτροφείς, οι οποίοι αποδέχτηκαν τη λύση αυτή, συνεχίζουν

εγγυήσεις¹⁹, πλην της εταιρίας [...], που ανήκει, κατά τα προλεχθέντα, στην κατηγορία Α. Πρέπει να σημειωθεί ότι η οφειλή της εταιρίας [...] προς την MABIZ (η οποία ως αναφέρθηκε ανήκει στον ίδιο όμιλο με την καταγγελλόμενη) κατά το έτος 2014 ανερχόταν σε ποσοστό [...] του συνολικού κύκλου εργασιών της (ήτοι, [...] οφειλή, έναντι [...] κύκλου εργασιών)²⁰. Αντιθέτως, η οφειλή του [...] για το έτος 2014, ανερχόταν σε ποσοστό [...] του κύκλου εργασιών του (ήτοι [...] οφειλή [...]).

39. Επιπλέον, τα επόμενα έτη, όλοι οι εκτροφείς-πελάτες της καταγγελλόμενης (πλην αφενός της [...] που ανήκε στον όμιλο της καταγγελλόμενης και το ανεξόφλητο υπόλοιπο της οποίας [...] κατά το έτος 2016, και αφετέρου του καταγγέλλοντος) προσέφεραν επιπλέον και λοιπές εξασφαλίσεις (προσημείωση - υποθήκης, ενεχυρίαση ζωικού κεφαλαίου και εκχώρηση εισπραξης απαιτήσεων).

40. Ενόψει των ανωτέρω, ο ισχυρισμός του [...] ότι δεν είχαν χορηγηθεί εγγυήσεις για πελάτες που όφειλαν μεγάλα υπόλοιπα για το 2014,²¹ όπως π.χ. για τις εταιρίες [...] και [...] και ότι εγγυήσεις χορηγήθηκαν από τους μεγάλους οφειλέτες μόλις το 2016, δεν ισχύει, καθώς για τις εν λόγω εταιρίες υπήρχαν ήδη από την 20.7.2014 προσωπικές εγγυήσεις για την εξόφληση οποιασδήποτε οφειλής, παρούσας ή μελλοντικής, προς την εταιρία MABIZ²².

41. Ως προς τον ισχυρισμό του [...] περί της πρόθεσής του για εκχώρηση της επιδότησης από το πρόγραμμα Μέτρο 121 προς της MABIZ²³, πρόταση την οποία η τελευταία δεν αποδέχτηκε, από την απάντηση της αρμόδιας Μονάδα Επενδύσεων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης²⁴ σε σχετικό ερώτημα της Υπηρεσίας προκύπτει, ότι, παρότι η επιδότηση του επενδυτικού σχεδίου βελτίωσης της γεωργικής εκμετάλλευσης του [...] εγκρίθηκε²⁵, εντούτοις το επενδυτικό σχέδιο κατέστη ανενεργό, σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο που διέπει το

¹⁹ Βλ. σχετικά επιστολή της MABIZ υπ' αρ. 6498/6.11.2018, όπου προσκομίσθηκαν αντίγραφα των υπογεγραμμένων (όμοιων στην ουσία) δηλώσεων παροχής προσωπικής εγγύησης στις οποίες αναγράφεται σχετικά ότι:

«Η υπογράφουσα την παρούσα [ονοματεπώνυμο εγγυητή], κάτοικος [περιοχή] με ΑΔΤ [...] δηλώνω ότι εγγυώμαι προς την MABIZ ΑΕ με έδρα την Σιάτιστα και ΑΦΜ 099222513 με την προσωπική περιουσία μου, ως αυτοφειλέτης, παραιτούμενος από το δικαίωμα διζήσεως, για την εξόφληση οποιασδήποτε οφειλής παρούσας ή μελλοντικής προς αυτήν της εταιρίας [επωνυμία εταιρίας - πελάτη]».

²⁰ Βλ. σχετ. οικονομικές καταστάσεις της εταιρίας [...] - Πηγή Infobank Hellastat A.E.

²¹ αρ. 5935/10.10.2018.

²² Υπ' αρ. 6498/6.11.2018 απαντητική επιστολή της MABIZ.

²³ Πρβλ. σελ. 29 της καταγγελίας.

²⁴ Ήτοι Μονάδα Επενδύσεων στη Γεωργική Εκμετάλλευση της Ειδ. Υπηρεσίας Εφαρμογής ΠΑΑ της Γεν. Γραμματείας Αγροτικής Πολιτικής και Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης. Σχετ. η υπ' αρ. 4218/24.6.2019 επιστολή της, σε απάντηση επιστολής της ΓΔΑ υπ' αρ. 3895/10.6.2019 επιστολή της.

²⁵ Με την υπ' αρ. 18243-240/17.12.2012 Ατομική απόφαση Έγκρισης του Ειδικού Γραμματέα Κοινοτικών Πόρων και Υποδομών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Μέτρο 121, επειδή μέχρι την καθορισθείσα ημερομηνία (31.12.2015), ο [...] δεν είχε υποβάλει αίτημα πληρωμής. Ως εκ τούτου, δεν εκταμιεύθηκε κανένα ποσό επιδότησης. Επιπροσθέτως, όσον αφορά στη δυνατότητα εκχώρησης της επιδότησης, η αρμόδια ως άνω Μονάδα Επενδύσεων επισημαίνει ότι σύμφωνα με το άρθρο 29 της υπ' αρ. 11308/16.11.2010 υπουργικής απόφασης (Β' 1664), η δημόσια οικονομική ενίσχυση που καταβάλλεται στον δικαιούχο στο πλαίσιο του ως άνω προγράμματος δεν εκχωρείται σε τρίτους. Κατ' εξαίρεση, είναι δυνατή η εκχώρηση της ενίσχυσης από το δικαιούχο της στήριξης μόνο σε Χρηματοπιστωτικό Ίδρυμα για την παροχή δανείου, ισόποσου της εκχωρούμενης ενίσχυσης, υπό την προϋπόθεση ότι αυτό χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου βελτίωσης του δικαιούχου της ενίσχυσης.

42. Ως εκ τούτου, ο ισχυρισμός του [...], ότι μπορούσε να εκχωρήσει προς τη MABIZ την ως άνω επιδότηση προς ικανοποίηση μέρους της οφειλής του είναι αβάσιμος.

Υ ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΝΤΟΣ

Υ.1 ΕΛΛΙΠΗΣ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ - ΕΝΣΤΑΣΗ ΑΟΡΙΣΤΙΑΣ

43. Ο καταγγέλλων ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή διεξήγαγε ελλιπή έρευνα επί της καταγγελίας του.²⁶ Ειδικότερα, ο καταγγέλλων εντοπίζει ελλείψεις στην έρευνα της Επιτροπής αναφορικά (α) με την ύπαρξη ή μη δεσπόζουσας θέσης της καταγγελλόμενης, (β) με την ύπαρξη ή όχι εναλλακτικού τρόπου σίτισης των ζώων, (γ) με τον αριθμό και τις τιμές πώλησης των γουνοδερμάτων, και (δ) τον αριθμό εκτροφών γουνοφόρων ζώων που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα.

44. Αναφορικά με τους υπό (α) και (β) ισχυρισμούς του καταγγέλλοντος, ότι δηλαδή η MABIZ κατέχει μονοπωλική θέση στην ελληνική αγορά τροφής για γουνοφόρα ζώα και ότι δεν υφίσταται εναλλακτικός τρόπος σίτισης των ζώων του, επισημαίνονται τα εξής: Ο ισχυρισμός περί ελλιπούς έρευνας της Επιτροπής προβάλλεται αλυσιτελώς, πρώτον, καθώς, όπως προκύπτει από τη ανάλυση στην οικεία ενότητα²⁷, η Επιτροπή εξέτασε τόσο τη θέση της MABIZ όσο και την ύπαρξη εναλλακτικού τρόπου σίτισης. Δεύτερον, διότι η διακοπή προμήθειας ζωοτροφών δεν συνιστά εν προκειμένω κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης καθώς, όπως θα αναλυθεί κατωτέρω²⁸, δεν επηρέασε ουσιαδώς τη δομή του ανταγωνισμού στην αγορά εκτροφής και εμπορίας γουνοφόρων ζώων και δεν επέφερε ζημία στους καταναλωτές. Τρίτον, δεδομένου ότι ακόμα και αν ήθελε υποθεθεί ότι η MABIZ βρίσκεται πράγματι σε μονοπωλική θέση και ελλείπει κάθε εναλλακτική πηγή σίτισης, η νομική ανάλυση ουδόλως επηρεάζεται, καθώς η μη χορήγηση τροφής εκ μέρους της καταγγελλόμενης παρίσταται στο πλαίσιο της παρούσας υπόθεσης κατά τα κατωτέρω αναλυόμενα²⁹ ως αντικειμενικά δικαιολογημένη.

45. Όσον αφορά τον ισχυρισμό για την ελλιπή έρευνα αναφορικά με τον αριθμό και τις τιμές πώλησης των

²⁶ Βλ. Υπόμνημα υπ' αρ. 68/28.1.2020, σελ. 2.

²⁷ Βλ. ενότητα VI κατωτέρω.

²⁸ Βλ. ενότητα VII.3.2 κατωτέρω.

²⁹ Βλ. ενότητα VII.3.2 κατωτέρω.

γουνοδερμάτων υπό (γ), αυτός προβάλλεται επίσης αλυσιτελώς. Όπως προκύπτει από τη νομική εκτίμηση στην οικεία ενότητα³⁰, δεν στοιχειοθετείται κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης εκ μέρους της MABIZ, καθώς η διακοπή προμήθειας ζωοτροφής προς τον καταγγέλλοντα δεν ήταν δυνατό να οδηγήσει σε περιορισμό ή εξάλειψη του αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην αγορά επόμενου σταδίου, ήτοι την αγορά εκτροφής και εμπορίας γουνοφόρων ζώων, στην οποία δραστηριοποιούνταν ο καταγγέλλων, δεδομένου αφενός ότι απέμεινε στην αγορά αυτή μεγάλος αριθμός εκτροφών και αφετέρου ότι, σε κάθε περίπτωση, η αγορά αυτή είναι οργανωμένη σε διεθνείς δημοπρασίες όπου συμμετέχουν εκτροφείς από την Ελλάδα και το εξωτερικό.

46. Τέλος, όσον αφορά τον υπό (δ) ισχυρισμό του καταγγέλλοντος, η Επιτροπή στηρίχθηκε σε στοιχεία που προσκόμισε ο ίδιος ο καταγγέλλων και από τα οποία προκύπτει η ύπαρξη μεγάλου αριθμού εκτροφών στην Ελλάδα. Επιπλέον, τα στοιχεία αυτά επιρρωνύονται από στοιχεία που προσκόμισε η καταγγελλόμενη, καθώς και από την ακροαματική διαδικασία³¹.

V2. ΕΝΣΤΑΣΗ ΝΟΜΩ ΑΒΑΣΙΜΟΥ ΤΗΣ ΕΙΣΗΓΗΣΗΣ

47. Ο καταγγέλλων ισχυρίζεται ότι η Εισηγήση ουδόλως εξετάζει ενδεχόμενη κατάχρηση με την επιβολή επαχθών όρων συναλλαγής (βάσει του άρθρου 102 (2) (α) ΣΛΕΕ),³² και ως εκ τούτου είναι νόμω αβάσιμη. Αντίστοιχη είναι η διάταξη του άρθρου 2(2)(α) ν. 3959/2011. Ο ισχυρισμός αυτός τυγχάνει απορριπτέος, καθώς στην Εισηγήση εξετάζονται και αντικρούονται οι ισχυρισμοί του καταγγέλλοντος περί επιβολής επαχθών όρων συναλλαγής, ακόμα και αν δεν εντάσσονται ρητώς στην υποπερίπτωση αυτή. Εν προκειμένω, ο καταγγέλλων θεωρεί ότι η καταγγελλόμενη προβαίνει στην επιβολή επαχθών όρων συναλλαγής, καθώς επιδιώκει τη σύσταση «επαχθούς» ενεχύρου για εξασφάλιση της απαίτησής της μόνο από τον καταγγέλλοντα και όχι από τους λοιπούς εκτροφείς τους οποίους προμηθεύει. Σε κάθε περίπτωση, οι ισχυρισμοί αυτοί εξετάζονται και απορρίπτονται σε επόμενη ενότητα της παρούσης³³.

48. Επικουρικά, πρέπει να λεχθεί ότι συνηθέστερη πρακτική εντασσόμενη στην υποπερίπτωση αυτή είναι η υπερβολική τιμολόγηση, καθώς και άλλες πρακτικές τιμολογιακής φύσεως, όπως η ληστρική υποτιμολόγηση και η συμπίεση περιθωρίου κέρδους.³⁴ Επομένως, και με βάση την περιπτωσιολογία του άρθρου 2 ν. 3959/2011 και 102 (2) ΣΛΕΕ, η συμπεριφορά της καταγγελλομένης δεν μπορεί να ενταχθεί στην υποκατηγορία αυτή. Σε κάθε περίπτωση, η περιπτωσιολογία αυτή είναι ενδεικτική³⁵ και ενδέχεται και άλλες συμπεριφορές δεσπό-

ζουσας επιχείρησης να συνιστούν κατάχρηση, εφόσον όμως έχουν αντι-ανταγωνιστικά αποτελέσματα, όπερ δεν ισχύει εν προκειμένω.

VI ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΑΓΟΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ

VI.1 Η ΣΧΕΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ

49. Η σχετική αγορά προϊόντων περιλαμβάνει το σύνολο των προϊόντων ή/και υπηρεσιών που θεωρούνται από τον καταναλωτή εναλλάξιμα ή δυνάμενα να υποκατασταθούν μεταξύ τους, λόγω των χαρακτηριστικών τους, των τιμών τους και της χρήσης για την οποία προορίζονται. Η σχετική αγορά προϊόντων ή και υπηρεσιών ενδέχεται, σε ορισμένες περιπτώσεις, να αποτελείται από επί μέρους προϊόντα ή/και υπηρεσίες που παρουσιάζουν σε μεγάλο βαθμό όμοια φυσικά ή τεχνικά χαρακτηριστικά και είναι εναλλάξιμα³⁶.

50. Η εκτροφή γουνοφόρων ζώων έχει σαν στόχο την παραγωγή όσο το δυνατόν καλύτερης ποιότητας γούνας. Ένα από τα κυριότερα είδη γουνοφόρων ζώων αποτελούν τα «μινκ» (ή Mustela ή «Neovision vison»), μικρόσωμα σαρκοφάγα ζώα με πυκνό, στιλπνό και διαφορετικών χρωματισμών τρίχωμα. Ο ετήσιος παραγωγικός κύκλος εκτροφής των μινκ χωρίζεται χρονικά σε τρεις περιόδους, ήτοι της αναπαραγωγής, της ανάπτυξης - πάχυνσης και επιλογής ζώων αναπαραγωγής και τέλος της ωρίμανσης και εκδοράς. Τα ζώα γεννιούνται την άνοιξη, εκτρέφονται και εκδέρονται το φθινόπωρο του ίδιου έτους (Νοέμβριο - Δεκέμβριο). Σημαντικοί παράγοντες που επηρεάζουν τόσο την παραγωγικότητα, όσο και την ποιότητα των δερμάτων μιας μονάδας εκτροφής συνιστούν, έβραν της κληρονομικότητας, η υγιεινή, η τεχνική της εκτροφής των ζώων, αλλά κυρίως η σωστή διατροφή, αναλόγως του σταδίου του παραγωγικού κύκλου εκτροφής τους.

51. Οι εκτροφείς έχουν τη δυνατότητα πώλησης των δερμάτων των ζώων, είτε απευθείας στην τοπική ή διεθνή αγορά, είτε μέσω κάποιας δημοπρασίας. Δημοπρασίες διενεργούνται από 4 τέσσερις διεθνείς οίκους. Πρόκειται για τους οίκους Copenhagen Fur (Δανία), SAGA (Φιλανδία), NAFA (Καναδά) και American Legend (ΗΠΑ). Οι δημοπρασίες δεν διεξάγονται την ίδια ημέρα αλλά σε διαφορετικές περιόδους. Σε ποσοστό μεγαλύτερο του 95%, οι εκτροφείς πωλούν τα δέρματα τους μέσω δημοπρασιών του εξωτερικού.

Η άποψη του καταγγέλλοντος

52. Όπως αναφέρει ο [...] στην καταγγελία του, η MABIZ είναι η μόνη εταιρία που παράγει και διαθέτει τροφή για γουνοφόρα ζώα. Προς επίρρωση του ισχυρισμού του, προσκόμισε³⁷ επιστολή ημερομηνίας 31.5.2017 του [...], γεωπόνου με ειδικευση στη διατροφή και εκτροφή γουνοφόρων ζώων. Στην εν λόγω επιστολή, ο [...], σε απάντηση ερωτήματος για το αν υπάρχει εναλλακτικός τρόπος σίτισης των γουνοφόρων ζώων με ξηρά τροφή και εάν αυτή έχει την ίδια διατροφική αξία και τα ίδια παραγωγικά αποτελέσματα με τη νωπή τροφή, ισχυριζε-

³⁶ Βλ. Ανακοίνωση της Επιτροπής όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού (97/C 372/03).

³⁷ Συνημμένα στην υπ' αρ. 5935/10.10.2018 επιστολή της.

³⁰ Βλ. ενότητα VII.3.2.

³¹ Βλ. ενότητα VI κατωτέρω.

³² Υπόμνημα [...] (σημ. 26), σελ 15-16.

³³ Βλ. Βλ. ενότητα VII.3.2 κατωτέρω.

³⁴ Βλ. Α Κομνηνός και Ι Λιανός, «Κατάχρηση Δεσπόζουσας Θέσης» σε Δ Τζουγανάτος, Δίκαιο του Ελεύθερου Ανταγωνισμού, (Νομική Βιβλιοθήκη 2013) παράγραφος 176.

³⁵ Βλ. για παράδειγμα, απόφαση ΕΑ 516/VI/2011, σκ. 53. Βλ. επίσης, Υπόθεση 6/72 Continental Can v Commission EU:C:1973:22, σκ. 26; Υποθέσεις C-395/96 P etc Compagnie Maritime Belge Transports SA v Commission EU:C:2000:132, σκ. 112; Υπόθεση C-280/08 P Deutsche Telekom AG v Commission EU:C:2010:603, σκ. 173.

ται ότι δεν υφίσταται εναλλακτικός τρόπος σίτισης των γουνοφόρων ζώων, πλην της νωπής τροφής, ενώ δεν έχει αποδειχθεί η καταλληλότητα της ξηράς τροφής για τη σίτιση των ζώων αυτών. Τέλος, αναφέρει ότι στην Ελλάδα καμία εταιρία δεν παράγει ξηρά τροφή για τα γουνοφόρα ζώα, ενώ, καθώς δεν έχει αποδειχθεί τουλάχιστον στη Δανία ότι η ξηρά τροφή είναι κατάλληλη για τα ζώα αυτά, έχει εγκαταλειφθεί η παραγωγή της ήδη από το 1997.³⁸

Η άποψη της καταγγελλόμενης

53. Η καταγγελλόμενη εταιρία αναφέρει³⁹ ότι παράγει νωπή τροφή για γουνοφόρα ζώα. Εντούτοις, θεωρεί ότι υπάρχει εναλλακτικός τρόπος σίτισης των γουνοφόρων ζώων μέσω ξηράς μορφής ζωοτροφής. Αν και η ξηρά τροφή είναι ακριβότερη από τη νωπή (η ξηρά τροφή κοστίζει 0,66€/κιλό, ενώ η νωπή περίπου 0,30€/κιλό), το κόστος για ένα εκτροφέα είναι εν τέλει το ίδιο ανεξαρτήτως εάν χρησιμοποιεί νωπή ή ξηρά τροφή, καθώς ένα ζώο καταναλώνει κατά την διάρκεια του βιολογικού κύκλου του 24 κιλά ξηράς τροφής ή 48-50 κιλά νωπής τροφής. Μπορεί δηλαδή να θεωρηθεί ότι και τα δύο είδη τροφής ανήκουν στην ίδια σχετική αγορά προϊόντος. Ξηρά τροφή προοριζόμενη για την σίτιση γουνοφόρων ζώων, παράγεται, κατά την καταγγελλόμενη, από τις εταιρείες ΕΛΒΙΖ (Ελλάδα Πλατύ Ημαθίας), NATIONAL FOOD (USA), Bosch Tiernahrung GmbH & Co. KG (Γερμανία), Versele-Laga (Βέλγιο). Άλλος εναλλακτικός τρόπος σίτισης είναι η παραγωγή τροφής από τους ίδιους τους εκτροφείς⁴⁰. Όποιος εκτροφέας επιθυμεί μπορεί να παράγει την

³⁸ Βλ. επίσης Υπόμνημα [...] (σημ. 26), σελ. 26 και τα εκεί αναφερόμενα έγγραφα: βλ. (μεταξύ άλλων) έγγραφο με ημερομηνία 6.4.2017 των Διευθύνσεων Γενετικών Πόρων Και Συστημάτων Εκτροφής Ζώων και Διατροφής Ζώων, Ζωοτροφών και Βοσκοτόπων (Τμήμα Ελέγχου Κυκλοφορίας Ζωοτροφών και Υγιεινής Επιχειρήσεων Ζωοτροφών) του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (σχετικό 53 της καταγγελίας), γνωμοδότηση με ημερομηνία 24.4.2017 περί της εκτροφής γουνοφόρων ζώων του [...] (σχετικό 4 της καταγγελίας), επιστολή με ημερομηνία 22.3.2017 του [...], Κτηνιάτρου (σχετικό 5 της 8.10.2018 συμπληρωματικής επιστολής), επιστολή με ημερομηνία 4.10.2019 του πρώην εκτροφέα γουνοφόρων ζώων [...] (σχετικό 10). Βλ και Συμπληρωματικό Υπόμνημα [...], σελ. 15-17.

³⁹ Στην υπ' αρ. 5216/22.9.2017 επιστολή της, κατόπιν σχετικής απάντησης επί ερωτηματολογίου της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού υπ' αρ. 4277/31.7.2017. Βλ και Υπόμνημα MABIZ υπ' αρ. 69/29.1.2020, σελ. 2 και τα προσκομιζόμενα σχετικά 1 (προσκομισθείσα απάντηση, με τις προτάσεις της MABIZ ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Κοζάνης, υπ' αρ. 8072/737/12.5.2017, του τμήματος Κτηνιατρικής Δημόσιας Υγείας, της Διεύθυνσης Κτηνιατρικής της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας) και σχετικό 2 (με αριθμό 7872/2017 ένορκη βεβαίωση ενώπιον της Συμβολαιογράφου Κοζάνης Ελένης Θεοδώρου Τζήκου του εκτροφέα και παραγωγού νωπής τροφής [...]), σχετικό 27 (η με ημερομηνία 19.9.2019 δήλωση του [...], κτηνιάτρου και διατροφολόγου ειδικευμένου στα μινκ), σχετικό 24 (πτυχιακή εργασία της κας Τοάμη), σχετικό 28 (απόσπασμα από το έργο του William L. Leoschke με τίτλο «Nutrition and Nutritional Physiology of the Mink- A Historical Perspective»). Επισημαίνεται ότι ο καταγγέλλων έχει υποβάλει έγκληση [...]. Βλ Προσθήκη [...] υπ' αρ. 90/10.2.2020, σελ. 3.

⁴⁰ Εκτροφείς που κατά διαστήματα έχουν επιλέξει την σίτιση των ζώων τους με ιδιοπαραγόμενη τροφή αναφέρονται ενδεικτικά στην επιστολή της MABIZ οι εξής: [...]

απαιτούμενη ζωοτροφή αγοράζοντας υποπροϊόντα κτόπου από ελληνικές πτηνοτροφικές εταιρείες και υποπροϊόντα ψαριού από ιχθυοκαλλιέργειες.

54. Η καταγγελλόμενη επίσης ισχυρίζεται ότι από την 16.9.2009 [ενν. η επιχείρηση του [...]] (αδελφού του καταγγέλλοντος), άμεση συνέχεια της οποίας στο ίδιο εκτροφείο και στις ίδιες εγκαταστάσεις, υπήρξε η επιχείρηση του καταγγέλλοντος, δεν προμηθευόταν τροφή από τη MABIZ, αλλά από τρίτους και κάλυπτε προφανώς τις σχετικές ανάγκες και με δικά της μέσα, έως και τις 31.12.2009, οπότε και επεδίωξε εκ νέου την συνεργασία με την καταγγελλόμενη.⁴¹ Αυτός ο ισχυρισμός επαναλήφθηκε και κατά την ακροαματική διαδικασία,⁴² αλλά αμφισβητείται από τον καταγγέλοντα.⁴³

55. Κατά την ακροαματική διαδικασία, η καταγγελλόμενη υποστήριξε ότι «ήδη από το Μάιο - Ιούνιο του 2014, όπου του είχαμε στείλει τα εξώδικα και τον είχαμε προειδοποιήσει, εγνώριζε ο [...] ότι δεν θα δώσει μία δεκάρα. [...] Εγνώριζε από τον Ιούνιο ότι δεν θα δώσει μια δεκάρα μέχρι τον Αύγουστο, που τα ζώα θα έχουν μεγαλύτερες ανάγκες. Και όμως δεν έκανε ούτε μία προσπάθεια ανεύρεσης και εξασφάλισης εναλλακτικής πηγής ζωοτροφής είτε από το εσωτερικό, ΕΛΒΙΖ, είτε από το εξωτερικό [...] η ξηρά τροφή από το εξωτερικό έρχεται σε παλέτες, έρχεται σε τσουβάλια, έρχεται σε καμιόνια και κανείς μπορεί να παραγγείλει για ένα μήνα και να έχει και νεράκι και να τρώνε τα ζώα του».⁴⁴

56. Τέλος, κατά την ακροαματική διαδικασία, η καταγγελλόμενη προσκόμισε δύο τιμολόγια της εταιρίας ΕΛΒΙΖ, τα οποία αφορούν μίγμα μινκ γαλουχίας αλεύρι (χύμα).⁴⁵

⁴¹ Βλ Υπόμνημα MABIZ (σημ 39), παρ. 61. Προς επίρρωση του ισχυρισμού αυτού προσκομίζεται η με αριθμό 7861/2017 ένορκη του εκτροφέα [...], από τον οποίο αγόραζε τροφή ο [...], (σχετικό 4). Επισημαίνεται ότι ο [...] έχει υποβάλει έγκληση κατά του [...] για το αδίκημα της ψευδούς βεβαίωσης κατ' άρθρον 242 Π.Κ. και το αδίκημα της συκοφαντικής δυσφήμισης. Βλ Προσθήκη [...] (σημ39), σελ. 12.

⁴² Πρακτικά, σελ. 11. Ο [...] ανέφερε ότι: «[σ]ταματήσαμε, δεν παραδώσαμε τροφή το 2009 επί τρεις μήνες. Δεν υπάρχει κανένα παραστατικό. Από εκεί και πέρα το πώς ταιάζε τα ζώα του το έχουμε απαντήσει. Υπήρχε μία συμπαραγωγή με μια άλλη εταιρία, υπάρχουν οι καταθέσεις των ανθρώπων, οι οποίοι παρήγαγαν τροφή μαζί και έτσι ταιάζαν τα ζώα τους. Αλλά από την πλευρά της εταιρίας μπορεί να απαντήσω ότι δεν υπήρχε καμία παράδοση τροφής και δεν υπάρχουν τα αντίστοιχα παραστατικά. Ούτε δελτία αποστολής και ούτε παρήγαμε κάτι».

⁴³ Ο καταγγέλλων επικαλείται επιστολή άλλου εκτροφέα στην οποία δηλώνει ότι: «[π]οτέ δε φτιάξαμε τροφή για τα ζώα του κυρίου [...] και ποτέ δεν είπα -σε μένα τουλάχιστον- ο τελευταίος ότι επιθυμεί να του παράγουμε τέτοια τροφή, γιατί, εκτός των ανωτέρω λόγων (δηλαδή έλλειψη πρώτων υλών, τεχνονγνωσίας, δυναμικότητας και κατάλληλης άδειας προς τούτο), πάντα προμηθευόταν τροφή από τη MABIZ, ενώ η τροφή που καταφέραμε να φτιάξουμε για τα δικά μας ζώα ήταν παντελώς ακατάλληλη -όπως αποδείχτηκε εκ των υστέρων- όχι μόνο για την ανάπτυξη, αλλά και για την ίδια την υγιεινή των ζώων μας [...]». Βλ. Προσθήκη [...] (σημ39), σελ 12 και την επικαλούμενη από 4.10.2019 επιστολή του [...] (σχετικό 10 του από 28.1.2020 υπομνήματος του). Βλ και αντίστοιχη τοποθέτηση του [...] κατά τη συζήτηση. Πρακτικά, σελ. 11.

⁴⁴ Πρακτικά, σελ. 29.

⁴⁵ Βλ. Πρακτικά και Συμπληρωματικό Υπόμνημα MABIZ, παρ. 4.

Η εκτίμηση της Επιτροπής

57. Ως προς την εναλλαξιμότητα της νωπής με την ξηρά τροφή, η αρμόδια Διεύθυνση Κτηνιατρικής της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας⁴⁶, σημειώνει τα εξής: «Ένα ζώο μινκ χρειάζεται στο βιολογικό κύκλο του περίπου 24 κιλά ξηράς τροφής ή 48-50 κιλά νωπής τροφής. Η επιλογή ξηράς ή νωπής τροφής εναπόκειται στον εκτροφέα. Κάποιοι εκτροφείς χρησιμοποιούν ξηρά τροφή και κάποιοι νωπή τροφή. Υπάρχουν οι ακόλουθες επιλογές σχετικά με την τροφή για γουνοφόρα ζώα: α) Υπάρχουν εκτροφείς που ως χρήστες μπορούν και προμηθεύονται πρώτες ύλες και φτιάχνουν μόνοι τους νωπή τροφή... β) Με τις κατάλληλες προϋποθέσεις και αδειοδοτήσεις που προβλέπει ο νόμος ως κέντρα συλλογής θα μπορούν μάλιστα να προμηθεύσουν και άλλους εκτροφείς. γ) Μπορούν να κάνουν εισαγωγή είτε Α' υλών για την παραγωγή τροφής ή ακόμη και έτοιμου προϊόντος - τροφής νωπής σε κατεψυγμένη μορφή δ) Να προμηθευτούν ξηρά τροφή είτε από Ελλάδα είτε από το εξωτερικό και ε) τέλος να προμηθευτούν από αδειοδοτημένη και εγκεκριμένη μονάδα όπως η MABIZ A.E». Επίσης σημειώνεται ότι: «... η ξηρά τροφή είναι εξίσου κατάλληλη για τα ζώα. Υπάρχουν Έλληνες παραγωγοί ξηράς τροφής και η τιμή είναι προσιτή. Ο οποιοσδήποτε εκτροφέας θα μπορούσε να αγοράσει ξηρά τροφή και από την εγχώρια αγορά, αναφέρω την εταιρεία ELBIZ A.E. και από το εξωτερικό, για παράδειγμα την Ολλανδία ή Δανία. Γενικότερα η επιλογή ξηράς ή νωπής τροφής δεν έχει κάποια διαφορά στην ανάπτυξη του ζώου, ούτε στην ποιότητα της γούνας. Είναι ένα ζήτημα οικονομικής μάλλον επιλογής του κάθε εκτροφέα, παρά ουσίας ως προς την παραγωγή».

58. Περαιτέρω, σε επισυναπτόμενο στα ανωτέρω, έγγραφο ημερομηνίας 28.9.2017, που αφορά σε «Εγγραφές Εξηγήσεις προς την Πταισματοδίκη Κοζάνης», σχετικά με τη διαφορά μεταξύ της υγρής και ξηράς τροφής, ο υποβάλλων τις εξηγήσεις κτηνίατρος και υπογράφων την επιστολή της κατά τα ανωτέρω αρμόδιας Διεύθυνσης Κτηνιατρικής [...], αναφέρει ότι δεν διαφέρουν μεταξύ τους οι δύο μορφές τροφής, εφόσον περιέχουν όλα τα θρεπτικά διαιτητικά συστατικά και την ενέργεια σε αναλογία τέτοια, που αν χορηγηθούν σε ορισμένη ποσότητα και σε συγκεκριμένο ζώο, καλύπτουν επακριβώς τις συνολικές ημερήσιες ανάγκες (συντήρησης και παραγωγής). Η διαφορά των δύο αυτών μορφών τροφής έγκειται στον τρόπο παροχής τους, ήτοι στο γεγονός ότι η νωπή τροφή τοποθετείται στην κορυφή του συρμάτινου πλέγματος του κλωβού, ενώ η ξηρά σε χοάνες τροφοδοσίας. Βασική προϋπόθεση για τη δεύτερη μορφή είναι η ύπαρξη επαρκούς ποσότητας νερού, διαθέσιμης στο ζώο, καθώς οι αποξηραμένες ζωοτροφές απαιτούν μεγάλη παροχή νερού⁴⁷.

⁴⁶ Επιστολή υπ' αρ. 3805/5.6.2019 της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, φέρουσα την υπογραφή του κτηνιάτρου, [...]. Επισημαίνεται ότι ο καταγγέλλων [...].

⁴⁷ Βλ. και σχετική βιβλιογραφία Nutrition and Nutritional Physiology of the Mink: A Historical Perspective, William L. Laoschke, 23.11.2011.

Συμπέρασμα

59. Στην υπό κρίση υπόθεση και με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία, ως σχετική αγορά προϊόντος ορίζεται η αγορά προμήθειας τροφής (νωπής και ξηράς) για τη σίτιση γουνοφόρων ζώων. Περαιτέρω διάκριση της σχετικής αγοράς παρέλκει στην υπό κρίση υπόθεση, καθώς υπό οποιαδήποτε θεώρηση, ακόμη δηλαδή και υπό την στενότερη οριοθέτηση της σχετικής αγοράς ως αγορά νωπής τροφής για γουνοφόρα ζώα, δεν μεταβάλλονται τα συμπεράσματα της παρούσας.

60. Επισημαίνεται επιπλέον ότι σε κάθετη σχέση με την ως άνω αγορά τελεί η αγορά εκτροφής και εμπορίας γουνοφόρων ζώων, στην οποία δραστηριοποιείται ο καταγγέλλων, δεδομένου ότι μεταξύ των μερών υφίστατο κατά τον κρίσιμο χρόνο σχέση πελάτη - προμηθευτή (αγορά επόμενου οικονομικού σταδίου).

VI.2 Η ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

61. Η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή στην οποία προσφέρουν ή ζητούν τα σχετικά προϊόντα ή παρέχουν τις σχετικές υπηρεσίες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού και η οποία μπορεί να διακριθεί από άλλες γειτονικές γεωγραφικές περιοχές, ιδίως λόγω των αισθητά διαφορετικών συνθηκών ανταγωνισμού που επικρατούν σ' αυτές⁴⁸.

62. Η MABIZ σε σχετική απάντησή⁴⁹ της για την οριοθέτηση της γεωγραφικής αγοράς αναφέρει ότι «[ο] γεωγραφικός χώρος που δραστηριοποιείται η MABIZ είναι η Ελληνική αγορά και γίνονται προσπάθειες να επεκταθεί στην ευρύτερη αγορά των Βαλκανίων, δεδομένης της γεωγραφικής θέσης της εταιρίας».

63. Σύμφωνα με αποφάσεις της Ε.Επ., οι αγορές των ζωοτροφών, όπως αυτές εξειδικεύονται σε κάθε περίπτωση, τείνουν από γεωγραφικής πλευράς είτε να παραμένουν ανοιχτές, είτε να οριοθετούνται στενότερα, συνήθως σε εθνικό επίπεδο. Ειδικότερα, παρά την απουσία νομικών ή άλλων εμποδίων και της ύπαρξης ενδοκοινοτικών συναλλαγών οι οποίες σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να είναι σημαντικές, εκτιμάται κυρίως ότι το κόστος μεταφοράς είναι υψηλό και αποτελεί σημαντικό ανασταλτικό παράγοντα. Επίσης, οι προμηθευτές ζωοτροφών ανταγωνίζονται κυρίως σε εθνικό επίπεδο, μέσω των σημείων πώλησης που διαθέτουν⁵⁰. Περαιτέρω, η ζήτηση επηρεάζεται σημαντικά από τα χαρακτηριστικά της εθνικής αγοράς⁵¹ και οι πελάτες - αγοραστές αναμένουν εξειδικευμένη συμβουλή και τεχνική υποστήριξη κατά την προμήθεια ζωοτροφών, η οποία μπορεί να παρασχεθεί ευχερέστερα από εταιρίες που δραστηριοποιούνται πλησίον αυτών⁵². Τέλος, όσον αφορά τουλάχιστον την

⁴⁸ Βλ. Ανακοίνωση της Επιτροπής όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού (97/C 372/03).

⁴⁹ Βλ. σχετ. την υπ' αρ. 5216/22.9.2012 επιστολή της.

⁵⁰ Βλ. σχετ. αποφάσεις Ε.Επ. Μ.2029 Tate & Lyle/ Amulym, παρ. 14, Μ.2271 Cargill/ Agribands, παρ. 10, Μ. 5558 Nutreco/ Cargill παρ.8 και Μ.6626 Danish Agro/ Dan Hatch παρ. 33.

⁵¹ Βλ. επίσης απόφαση Ε.Επ. Μ. 2956 CVC/ PAI EUROPE/ PROVIMI παρ. 16

⁵² Βλ. σχετ. αποφάσεις Ε.Επ Μ.4617 Nutreco/ Basf παρ. 23 -24, Μ.3177 BASF/ Glon -Sanders/JV παρ. 10.

αγορά των σύνθετων ζωοτροφών, η Ε.Επ. προκειμένου να καταλήξει στην εθνική τουλάχιστον οριοθέτηση, έλαβε υπόψη της την ακτίνα πωλήσεων των ζωοτροφών από τις εγκαταστάσεις των προμηθευτών (περί των 50 - 150 χλμ), τις δραστηριότητες των εμπλεκόμενων σε κάθε περίπτωση επιχειρήσεων και τη στρατηγική μάρκετινγκ αυτών η οποία καθορίζονταν σε εθνικό επίπεδο⁵³.

64. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, ως σχετική γεωγραφική αγορά για την προμήθεια τροφής (νωπής και ξηράς) για γουνοφόρα ζώα στην παρούσα υπόθεση εκτιμάται ότι είναι η ελληνική επικράτεια, όπου δραστηριοποιείται η MABIZ και καταγγέλλεται ότι λαμβάνουν χώρα οι ερευνώμενες πρακτικές.

65. Ως προς δε, την αγορά επόμενου οικονομικού σταδίου, της εκτροφής γουνοφόρων ζώων, στην οποία δραστηριοποιούνταν και ο καταγγέλλων, επισημαίνεται ότι η αγορά αυτή είναι οργανωμένη σε διεθνείς δημοπρασίες όπου συμμετέχουν εκτροφείς από την Ελλάδα και το εξωτερικό, εκτιμάται δε, με αυτό το δεδομένο, ότι, από απόψεως γεωγραφικού προσδιορισμού, είναι ευρύτερη της εθνικής.

VI.3 ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ

66. Στον κατωτέρω πίνακα παρουσιάζονται τα μερίδια αγοράς της εταιρίας MABIZ στην αγορά προμήθειας τροφής (νωπή και ξηρή) για σίτιση γουνοφόρων ζώων⁵⁴.

Πίνακας 1: Μεριδία αγοράς⁵⁵ προμήθειας τροφής (νωπής και ξηράς) για γουνοφόρα ζώα

Έτος	Ποσοστό MABIZ Α.Ε.	Ποσοστό Ανταγωνισμού
2011	[65%-75%]	[25%-35%]
2012	[75%-85%]	[15%-25%]
2013	[85%-95%]	[5%-10%]
2014	[85%-95%]	[5%-10%]
2015	[85%-95%]	[5%-10%]
2016	[75%-85%]	[15%-25%]
2017 (έως 31/7)	[65%-75%]	[25%-35%]

67. Από τον ανωτέρω πίνακα προκύπτει ότι η MABIZ κατέχει διαχρονικά πολύ υψηλά μερίδια αγοράς στην αγορά προμήθειας τροφής (νωπής και ξηράς) για γουνοφόρα ζώα τα οποία από το 2011 - 2017 κυμαίνονται διαχρονικά από [65%-75%] - [85%-95%], προσδίδοντας της αναμφισβήτητη ηγετική θέση στην εν λόγω αγορά.

68. Το μερίδιο του καταγγέλλοντος στην αγορά επόμενου οικονομικού σταδίου της εκτροφής γουνοφόρων ζώων, με βάση τον αριθμό των εκτρεφόμενων από τον καταγγέλλοντα ζώων (33.000), ανερχόταν κατά τον κρίσιμο χρόνο περίπου σε [0-5]%, διότι, όπως ο ίδιος ισχυρίζεται⁵⁶, δραστηριοποιούνταν στην εν λόγω αγορά περισσότεροι των 80 εκτροφέων, οι οποίοι διέθεταν

⁵³ Βλ. σχετ. αποφάσεις Ε.Επ Μ. 6468 Forfarmers/ Hendrix παρ. 32 και Μ. 6573 Forfarmers/ Agricola παρ. 25.

⁵⁴ Τα στοιχεία που παρουσιάζονται αφορούν σε εκτιμήσεις της εταιρίας, βλ. σχετ. υπ' αρ. 5216/22.9.2017 επιστολή της.

⁵⁵ Η καταγγελλόμενη δεν διευκρινίζει εάν τα ως άνω στοιχεία αφορούν μερίδια σε όγκο ή αξία.

⁵⁶ Βλ. σελ. 14 καταγγελίας.

περισσότερα του 1.000.000 γουνοφόρα ζώα. Με βάση μεταγενέστερα στοιχεία, προσκομισθέντα από την καταγγελλόμενη με το συμπληρωματικό της υπόμνημα για το έτος 2014, προκύπτει ότι υπήρχε μεγάλος αριθμός εκτροφέων και ο [...] είχε χαμηλότερο μερίδιο αγοράς, περίπου [0-5]% στην αγορά παραγωγής δερμάτων από γουνοφόρα ζώα.⁵⁷

69. Επικουρικά αναφέρεται ότι, με την προσθήκη στο αρχικό του υπόμνημα, ο καταγγέλλων επικαλείται μία πτυχιακή εργασία που προσκόμισε η καταγγελλόμενη, βάσει της οποίας ο συνολικός αριθμός εκτρεφόμενων γουνοφόρων ζώων στην Ελλάδα ανέρχεται σε 366.724, όπως προκύπτει από στοιχεία της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας για το 2015. Καταλήγει, δε ότι εκτρέφοντας, ο ίδιος στη φάρμα του 33.000 ζώα, εκπροσωπούσε το [5-10]% σχεδόν της εκτροφής αυτών των ζώων στην Ελλάδα.⁵⁸ Ωστόσο, επισημαίνεται ότι η πτυχιακή αυτή εργασία αναφέρεται στο έτος 2015 και όχι στο 2014, οπότε και έλαβε χώρα η καταγγελλόμενη πρακτική.

70. Σε κάθε περίπτωση, το μερίδιο αγοράς του καταγγέλλοντος στην αγορά εκτροφής γουνοφόρων ζώων ήταν, κατά τον κρίσιμο χρόνο, χαμηλό λαμβανομένου υπόψιν του γεγονότος ότι στην προϊοντική αυτή αγορά υπήρχε μεγάλος αριθμός εκτροφέων, πολλών δε μάλλον εάν ληφθεί υπόψη ότι η αγορά αυτή είναι οργανωμένη σε διεθνείς δημοπρασίες όπου συμμετέχουν εκτροφείς από την Ελλάδα και το εξωτερικό και γεωγραφικά εκτιμάται ότι η εν λόγω αγορά εκτείνεται πέραν της ελληνικής επικράτειας.

VII ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

VII.1 ΥΠΑΡΞΗ ΔΕΣΠΟΖΟΥΣΑΣ ΘΕΣΗΣ

VII.1.1 Οι κανόνες δικαίου και η σχετική νομολογία

71. Σύμφωνα με πάγια εθνική και ενωσιακή νομολογία, ως δεσπόζουσα θέση έχει ορισθεί η θέση οικονομικής ισχύος που κατέχει μια επιχείρηση, η οποία της επιτρέπει να εμποδίζει τη διατήρηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην οικεία αγορά και της προσφέρει, σε σημαντικό βαθμό, τη δυνατότητα ανεξάρτητης, έναντι των ανταγωνιστών της, των πελατών της και τελικά των καταναλωτών, συμπεριφοράς⁵⁹. Η δυνατότητα εκδήλωσης ανεξάρτητης συμπεριφοράς συναρτάται με τον βαθμό των ανταγωνιστικών πιέσεων που ασκούνται στην επιχείρηση.

⁵⁷ Συμπληρωματικό Υπόμνημα MABIZ (σημ. 45), παρ. 7 και σχετικό 7.

⁵⁸ Προσθήκη [...] (σημ39), σελ. 5.

⁵⁹ Βλ. αποφάσεις ΔΕΚ, United Brands Company and United Brands Continental BV κατά Επιτροπής, υπόθ. 27/76, Ειδ. Ελλην. Εκδ. σ. 75, σκ. 65, ΔΕΚ της 9.11.1983, Michelin, υπόθ. 322/81, Συλλ. 1983, 3461, σκ. 30, υπόθ. 85/76 Hoffmann-La Roche & Co. AG κατά Επιτροπής, Συλλ. 1979 σ. 461, σκ. 38-39, υπόθ. 78/70 Deutsche Grammophon κατά Επιτροπής, Συλλ. 1971, σ. 487, υπόθ. 6/72 Europemballage Corporation and Continental Can Company Inc κατά Επιτροπής, Συλλ. 1973 σ. 313, υπόθ. 27/76 σκ. 65. Βλ. επίσης Ζιάμου σε Β. Σκουρή, Ερμηνεία Συνθηκών για την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, 2003, σ. 716, καθώς και απόφαση ΔΕφΑθ 4055/2017, σκ. 7. Βλ. «Κατευθύνσεις σχετικά με τις προτεραιότητες της Επιτροπής κατά τον έλεγχο της εφαρμογής του άρθρου 82 συνθήκης ΕΚ σε καταχρηστικές συμπεριφορές αποκλεισμού που υιοθετούν δεσπόζουσες επιχειρήσεις», ΕΕ 2009 C 45/2, σημ. 10 και νομολογία στην οποία παραπέμπει.

72. Μια τέτοια θέση δεν αποκλείει την ύπαρξη ανταγωνισμού στην αγορά, ακόμη και έντονου⁶⁰, αλλά δίνει στην επιχείρηση που την κατέχει τη δυνατότητα, αν όχι να αποφασίζει, τουλάχιστον να επηρεάζει σημαντικά τις συνθήκες υπό τις οποίες θα αναπτυχθεί αυτός ο ανταγωνισμός και, εν πάση περιπτώσει, τη δυνατότητα να συμπεριφέρεται σε ευρεία έκταση χωρίς να πρέπει να λάβει υπόψη τις συνθήκες αυτές και χωρίς να υφίσταται βλαπτικές συνέπειες λόγω της συμπεριφοράς αυτής⁶¹.

73. Η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης μπορεί να προκύπτει από πολλούς παράγοντες, οι οποίοι, εξεταζόμενοι μεμονωμένα, δεν είναι αναγκαία καθοριστικοί⁶², μεταξύ των οποίων, όμως, η ύπαρξη ευρύτατων μεριδίων αγοράς έχει μεγάλη σημασία⁶³.

74. Τα μερίδια αγοράς παρέχουν έναν χρήσιμο δείκτη σχετικά με τη διάρθρωση της αγοράς, τη θέση και τη σπουδαιότητα των διαφόρων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην οικεία αγορά. Η σημασία των μεριδίων αγοράς μπορεί να είναι διαφορετική σε κάθε αγορά ανάλογα με τη δομή της, κατά πάγια, ωστόσο, νομολογία, τα πολύ υψηλά μερίδια αγοράς αποτελούν αυτοτελώς, με την εξαίρεση εκτάκτων περιστάσεων, απόδειξη ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης⁶⁴. Ειδικότερα, όπως έκρινε το ΔΕΚ στην απόφαση Hoffmann-La Roche⁶⁵, «παρόλον ότι η ση-

⁶⁰ Βλ. United Brands, ό.π., σκ. 113 και 126 επ. και απόφαση ΠΕΚ της 30.01.2007, France Télécom, υποθ. T-340/03, Συλλ. II-00107, σκ. 101 και 103 επ. Βλ. επίσης απόφαση της 13.02.1979, Hoffmann-La Roche & Co. AG κατά Επιτροπής, ό.π., σκ. 39 και 70 («[...] η ύπαρξη ανταγωνισμού, ακόμα και έντονου, σε δεδομένη αγορά δεν αποκλείει την ύπαρξη δεσποζούσης θέσεως στην ίδια αγορά [...]»). Βλ. επίσης 88/589/ΕΟΚ: Απόφαση της Επιτροπής της 4ης Νοεμβρίου 1988 αναφερόμενη σε διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 86 της συνθήκης ΕΟΚ (IV/32.318, London European - Sabena), ΕΕ L 317 της 24/11/1988, σ. 47 - 54, παρ. 32 επ. Βλ. και απόφαση ΠΕΚ της 14.12.2005, υποθ. T-210/01, General Electric Company κατά Επιτροπής, ό.π., σκ. 114, 243.

⁶¹ Βλ. αποφάσεις ΔΕΚ 27/76 United Brands κατά Επιτροπής, Συλλ. 1978 σελ. 207, σκ. 113, ΔΕΕ 85/76 Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής, Συλλ. 1979 σελ. 461, σκ. 39, ΓενΔΕΕ T-395/94 Atlantic Container Line κατά Επιτροπής, Συλλ. 2002 σελ II-875, σκ. 330.

⁶² Βλ. ενδεικτικά ΔΕφαΘ 2265/2010 σκ. 30 και ΔΕφαΘ 2116/2004, σκ. 7, καθώς και αποφάσεις ΔΕΚ 27/76 United Brands κατά Επιτροπής, Συλλ. 1978, σελ. 207, σκ. 66, ΔΕΕ C-250/92, Gøttrup-Klim κατά Dansk Landbrugs Grovareselskab, Συλλ. 1994, σελ. I-5641, σκ. 47, και ΓενΔΕΕ T-30/89 Hilti κατά Επιτροπής, Συλλ. 1991, σελ. II-1439, σκ. 90.

⁶³ Βλ. απόφαση του ΔΕΚ της 13.2.1979, υποθ. 85/76 Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής, ό.π., σκ. 38 επ. καθώς και ΓενΔΕΕ T-30/89 Hilti κατά Επιτροπής, Συλλ. 1991, σελ. II-1439, σκ. 90.

⁶⁴ Βλ. ενδεικτικά ΔΕφαΘ 4055/2017, σκ. 7, ΔΕφαΘ 2265/2010 σκ. 29-30 και ΔΕφαΘ 2116/2004, σκ. 7, ΔΕφαΘ 1983/2010, σκ. 4, καθώς και αποφάσεις ΔΕΕ 85/76 Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής Συλλ. 1979 σελ. 461, σκ. 41, ΓενΔΕΕ T-228/97 Irish Sugar Plc κατά Επιτροπής Συλλ. 1999 σελ. II-2969, σκ. 70, ΓενΔΕΕ T-83/91 Tetra Pak κατά Επιτροπής (Tetra Pak II) Συλλ. 1994 σ. II-755, σκ. 109, ΓενΔΕΕ T-30/89 Hilti κατά Επιτροπής, Συλλ. 1991, σελ. II-1439, σκ. 91 και ΔΕΕ C-62/86 AKZO κατά Επιτροπής, Συλλ. 1991, σελ. I-3359, σκ. 60.

⁶⁵ Βλ. απόφαση της 13.2.1979, Hoffmann-La Roche, ό.π., σκ. 41 (βλ. και σκ. 56 επ.), απόφαση ΔΕΚ της 03.07.1991, AKZO Chemie BV κατά Επιτροπής, υποθ. C-62/86, Συλλ. I-3439, σκ. 60, απόφαση ΠΕΚ της 30.1.2007, France Télécom SA κατά Επιτροπής, υποθ. T-340/03, Συλλ. II-107, σκ. 100 και 103 και απόφαση ΠΕΚ της 30.9.2003, Atlantic Container Line AB κ.λπ. κατά Επιτροπής, συνεκδ. υποθ.

μασία των μεριδίων αγοράς μπορεί να είναι διαφορετική σε κάθε αγορά, μπορεί να θεωρηθεί δικαιολογημένα ότι ιδιαίτερα σημαντικά μερίδια συνιστούν, από μόνα τους, πλην εξαιρετικών περιστάσεων, απόδειξη της υπάρξεως δεσπόζουσας θέσεως». Περαιτέρω, έχει κριθεί ότι μερίδιο αγοράς ανερχόμενο σε ποσοστό 70%-80% συνιστά από μόνο του σαφή ένδειξη ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης στη σχετική αγορά⁶⁶. Συναφώς, μερίδιο αγοράς ανώτερο του 50% για ικανό διάστημα -για παράδειγμα άνω των τριών ετών- αποτελεί μαχητό τεκμήριο της ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης στην οικεία αγορά⁶⁷.

75. Τέλος, σε εξαιρετικές περιπτώσεις πολύ υψηλών μεριδίων αγοράς της τάξεως, π.χ. του 80% με ισχνή παρουσία ανταγωνιστών και υψηλούς φραγμούς εισόδου μπορεί να γίνει λόγος και για «υπερδεσπόζουσα ή συντριπτική δεσπόζουσα θέση»⁶⁸.

VII.2.2 Υπαγωγή στην υπό εξέταση υπόθεση

76. Εν προκειμένω, η MABIZ κατέχει διαχρονικά πολύ υψηλά μερίδια αγοράς στην αγορά προμήθειας τροφής (νωπής και ξηράς) για γουνοφόρα ζώα, τα οποία από το 2011 - 2017 κυμαίνονται διαχρονικά σε [65%-75%] - [85%-95%]. Τα υψηλά μερίδια αγοράς συνιστούν από μόνα τους σαφή ένδειξη περί κατοχής δεσπόζουσας θέσης της καταγγελλόμενης στη σχετική αγορά. Περαιτέρω, δεν υφίστανται στην αγορά προμήθειας νωπής τροφής για γουνοφόρα ζώα λοιποί ανταγωνιστές στην ελληνική επικράτεια, ενώ, στη συνολική αγορά προμή-

T-191/98, T-212/98 έως T-214/98, σκ. 907, απόφαση ΠΕΚ T-30/89 Hilti κατά Επιτροπής, Συλλ. 1991 σ. II-14139 σκ. 89, απόφαση ΠΕΚ της 8.10.1996, Compagnie maritime belge transports SA και Compagnie maritime belge SA, Dafra-Lines A/S, Deutsche Afrika-Linien GmbH & Co. και Nedlloyd Lijnen BV κατά Επιτροπής, συνεκδ. υποθ. T-24/93, T-25/93, T-26/93 και T-28/93, Συλλ. II-01201, σκ. 76.

Βλ. και απόφαση ΔΕφαΘ 2265/2010 (Nestle) παρ. 30, όπου έγινε δεκτό ότι «τμήμα της αγοράς ανώτερο του 50% αποτελεί καθαυτό απόδειξη της υπάρξεως δεσπόζουσας θέσης». Ομοίως και απόφαση EA 520/VI/2011 (Tasty) παρ. 144 με περαιτέρω παραπομπές και σε νομολογία ΔΕΕ και ΓενΔικ.

⁶⁶ Βλ. ενδεικτικά ΓενΔΕΕ T-30/89 Hilti κατά Επιτροπής, Συλλ. 1991, σελ. II-1439, σκ. 92 με περαιτέρω παραπομπές σε νομολογία.

⁶⁷ Βλ. ενδεικτικά απόφαση ΔΕΕ C-62/86 AKZO κατά Επιτροπής, Συλλ. 1991, σελ. I-3359, σκ. 60. Στην εν λόγω υπόθεση η προσφεύγουσα επιχείρηση κρίθηκε ότι είχε δεσπόζουσα θέση επειδή κατείχε σταθερό επί τριετία μερίδιο αγοράς 50%, διαπίστωση που ενισχύθηκε από το γεγονός ότι επρόκειτο για εταιρία με τεχνολογικό προβάδισμα και πρωτοπορία στην αγορά. Βλ. επίσης απόφαση ΠΕΚ της 30.01.2007, France Télécom SA κατά Επιτροπής, υποθ. T-340/03, Συλλ. II-107, σκ. 100 και 103 και απόφαση ΠΕΚ της 30.09.2003, Atlantic Container Line AB κ.ά. κατά Επιτροπής, συνεκδ. υποθ. T-191/98, T-212/98 έως T-214/98, σκ. 907, ΓενΔΕΕ T-228/97, Irish Sugar κατά Επιτροπής, σκ. 70, ΔΕφαΘ. 2265/2010, σκ. 30, Ε.Ε. COMP/37.990/13.5.2009 Intel, σκ. 852.

⁶⁸ EA 520/VI/2010, σκ. 150. απόφαση της Επιτροπής της 24ης Μαρτίου 2004 (Case COMP/C-3/37.792 Microsoft), σκ. 435 με περαιτέρω παραπομπές στις προτάσεις του Γενικού Εισαγγελέα Fennelly στην υπόθεση Joined Cases C-395/96 P & C-396/96 P, Compagnie Maritime Belge and others v. Commission [2000] ECR I-1365, σκ. 137 («[...] [ό]ταν μια επιχείρηση, ή όμοιος επιχειρήσεων του οποίου η συμπεριφορά πρέπει να εκτιμηθεί συλλογικώς, απολαύει μιας τόσο συντριπτικής δεσπόζουσας θέσεως που αγγίζει το μονοπώλιο[...] ιδιαίτερα βαριά υποχρέωση που έχει μία τέτοια δεσπόζουσα επιχείρηση να μη βλάψει περισσότερο τη δομή του ήδη υφιστάμενου ασθενούς ανταγωνισμού»).

θειας (νωπής και ξηράς) τροφής, οι ανταγωνιστές της MABIZ διαθέτουν περιορισμένα μερίδια. Ως εκ τούτου, από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η εταιρία MABIZ κατείχε κατά το ως άνω χρονικό διάστημα δεσπόζουσα θέση στη σχετική αγορά της προμήθειας τροφής για γουνοφόρα ζώα στην ελληνική επικράτεια.

77. Σημειώνεται ότι και η ίδια η MABIZ αποδέχεται τη δεσπόζουσα θέση της στην αγορά της προμήθειας νωπής τροφής για γουνοφόρα ζώα, αλλά όχι στην ευρύτερη αγορά της ξηράς και νωπής τροφής⁶⁹. Εντούτοις, από τα στοιχεία που η ίδια προσκόμισε προκύπτει η ισχύς της και στην ευρύτερη αυτή αγορά.

78. Με τα Υπομνήματα του καταγγέλλοντος αλλά και κατά την ακροαματική διαδικασία τονίστηκε η ύπαρξη υπερδεσπόζουσας θέσης της MABIZ,⁷⁰ η οποία άλλωστε προκύπτει από το μερίδιό της στην αγορά, μερίδιο το οποίο ούτε η ίδια η καταγγελλόμενη αμφισβητεί.

79. Σε κάθε περίπτωση, περαιτέρω ανάλυση ως προς την κατοχή δεσπόζουσας θέσης από την MABIZ παρέλκει, καθώς, για τους λόγους που παρατίθενται κατωτέρω, οι πρακτικές της που αποτελούν αντικείμενο της καταγγελίας δεν εμπίπτουν στην έννοια της καταχρηστικής εκμετάλλευσης δεσπόζουσας θέσης υπό την έννοια του άρθρου 2 του ν. 3959/2011.

80. Συναφώς, απορρίπτεται και ο ισχυρισμός του καταγγέλλοντος ότι πρέπει η Επιτροπή να εξετάσει «[...] το ζήτημα της κατοχής εκ μέρους της MABIZ υπερδεσπόζουσας θέσης στην αγορά και κρίνει την δράση της στο πλαίσιο των αυστηρών κριτηρίων που ο νόμος επιτάσσει να αξιολογούνται τέτοιες δράσεις εκ μέρους επιχειρήσεων με τόσο σοβαρή επίδραση στον ανταγωνισμό, όπως η εδώ καταγγελλόμενη».⁷¹ Είναι σαφές ότι νομολογιακά, γίνεται γενικά δεκτό ότι όσο ισχυρότερη είναι η δεσπόζουσα θέση, τόσο μεγαλύτερη είναι και η πιθανότητα ότι η συμπεριφορά για την προστασία της θέσης αυτής μπορεί να οδηγήσει σε αντιανταγωνιστικό αποκλεισμό. Συναφώς, όσο ισχυρότερη είναι η δεσπόζουσα θέση μίας επιχείρησης, τόσο μεγαλύτερη είναι και η υποχρέωση αποφυγής παρεμποδιστικών ενεργειών στην αγορά.⁷² Ωστόσο, όπως θα καταδειχθεί κατωτέρω, εν προκειμένω η διακοπή προμήθειας τροφής στον καταγγέλλοντα δεν οδηγεί σε αντι-ανταγωνιστικά αποτελέσματα και είναι αντικειμενικά δικαιολογημένη.

VII.2 ΕΠΗΡΕΑΣΜΟΣ ΔΙΑΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

81. Για την παράλληλη εφαρμογή με τις διατάξεις του εθνικού δικαίου του άρθρου 102 της ΣΛΕΕ βάσει του άρθρου 3 παρ. 1 του Κανονισμού (ΕΚ) 1/2003⁷³, θα πρέπει να εξεταστεί εάν στην κρινόμενη υπόθεση συντρέχει το κριτήριο του επηρεασμού του διακοινοτικού εμπορίου.

⁶⁹ Πρβλ. σχετ. προτάσεις της MABIZ ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Κοζάνης, παρ. 107.

⁷⁰ Βλ. για παράδειγμα Συμπληρωματικό Υπόμνημα [...] και Πρακτικά.

⁷¹ Συμπληρωματικό Υπόμνημα [...], σελ 12.

⁷² ΕΑ 520/VI/2010, σκ. 150. Βλ. Δ. Τζουγανάτος, Δίκαιο του Ελεύθερου Ανταγωνισμού, Νομική Βιβλιοθήκη 2013, σελ. 517 παρ. 148.

⁷³ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1/2003 του Συμβουλίου για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της Συνθήκης, ΕΕ L 1 της 4.1.2003, σελ. 1.

82. Το εν λόγω κριτήριο είναι αυτόνομο και πρέπει να εκτιμάται χωριστά σε κάθε περίπτωση⁷⁴. Για την εφαρμογή του ενωσιακού δικαίου, οι συμφωνίες και πρακτικές πρέπει να δύνανται να έχουν ένα ελάχιστο επίπεδο διασυνοριακών επιπτώσεων στο εσωτερικό της Ένωσης και ως εκ τούτου να επηρεάσουν αισθητά το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών⁷⁵.

83. Για να είναι σε θέση μια συμφωνία ή κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, θα πρέπει, βάσει ενός συνόλου νομικών και πραγματικών στοιχείων, να μπορεί να πιθανολογηθεί επαρκώς ότι μπορεί να ασκήσει άμεση ή έμμεση, πραγματική ή δυναμική, επίδραση στα εμπορικά ρεύματα μεταξύ κρατών μελών, τούτο δε κατά τρόπο που να προκαλείται φόβος ότι θα μπορούσε να εμποδίσει την πραγματοποίηση ενιαίας αγοράς μεταξύ κρατών μελών⁷⁶.

84. Είναι δε, πάγια η νομολογία ότι οι περιοριστικές του ανταγωνισμού πρακτικές που καλύπτουν ολόκληρο το έδαφος ενός εκ των κρατών μελών, ζωτικό δηλαδή τμήμα της κοινής αγοράς, έχουν εξ' ορισμού αποτέλεσμα την παρακώλυση της οικονομικής αλληλοδιεισδύσεως που επιδιώκεται με τη Συνθήκη και, ως εκ τούτου, σ' αυτές τις περιπτώσεις, πληρούται το κριτήριο επηρεασμού του διακοινοτικού εμπορίου για τους σκοπούς εφαρμογής των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ⁷⁷.

85. Εν προκειμένω, οι υπό εξέταση πρακτικές της MABIZ αφορούν το σύνολο της ελληνικής επικράτειας (εθνική αγορά) και δύνανται, κατά την εκτίμηση της Επιτροπής, να επηρεάσουν αισθητά το διακοινοτικό εμπόριο κατά την έννοια της κείμενης νομοθεσίας και της νομολογίας των ενωσιακών δικαστηρίων. Επομένως, τυγχάνει εν προκειμένω εφαρμογής και το άρθρο 102 της ΣΛΕΕ.

VII.3 ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΙΚΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΔΕΣΠΟΖΟΥΣΑΣ ΘΕΣΗΣ

VII.3.1 Οι κανόνες δικαίου και η σχετική νομολογία

86. Το άρθρο 2 του ν. 3959/2011 προβλέπει ότι:

«1. Απαγορεύεται η καταχρηστική εκμετάλλευση από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις της δεσπόζουσας θέσης στο σύνολο ή μέρος της αγοράς της Ελληνικής Επικράτειας

2. Η καταχρηστική αυτή εκμετάλλευση μπορεί να συνίσταται ιδίως: α) στην άμεση ή έμμεση επιβολή μη εύλογων τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής, β) στον περιορισμό της παραγωγής, της διάθεσης ή της τεχνολογικής ανάπτυξης με ζημία των καταναλωτών, γ) στην εφαρμογή στο εμπόριο άνισων

⁷⁴ Βλ. Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, ΕΕ L 101 της 27.4.2004, σελ. 81 (εφεξής και «Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης»), παρ. 12.

⁷⁵ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, ό.π., παρ. 12-13 και 44 επ., όπου και παραπομπές σε σχετική νομολογία.

⁷⁶ Βλ. ενδεικτικά ΔΕΚ C-209/78, ό.π., σκ. 170 και ΔΕΚ C-219/95P, Ferrière Nord κατά Επιτροπής, σκ. 20.

⁷⁷ Βλ. ΕΑ 612/2015, παρ. 82 και ΕΑ 663/2018, παρ. 192, με περαιτέρω παραπομπές σε εθνική και ενωσιακή νομολογία.

όρων για ισοδύναμες παροχές, ιδίως στην αδικαιολόγητη άρνηση πώλησης, αγοράς ή άλλης συναλλαγής, με αποτέλεσμα να περιέχονται ορισμένες επιχειρήσεις σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό, [...]».

87. Η ως άνω διάταξη δεν απαγορεύει την κατοχή ή την απόκτηση δεσπόζουσας θέσης, αλλά μόνο την καταχρηστική εκμετάλλευση αυτής. Αντίστοιχη με τη διάταξη του άρθρου 2 του ν. 3959/2011 είναι και η διάταξη του άρθρου 102 της ΣΛΕΕ (πρώην άρθρο 82 της Συνθηκ.).

88. Κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης υπό την έννοια των άρθρων 2 του ν. 3959/2011 και 102 της ΣΛΕΕ, η διαπίστωση της οποίας εμπίπτει στην αρμοδιότητα της Επιτροπής Ανταγωνισμού, υφίσταται όταν η κατέχουσα τη θέση αυτή επιχείρηση εκμεταλλεύεται τη θέση της κατά τρόπο που περιορίζει ή εξαλείφει (ή δύναται να περιορίσει ή να εξαλείψει) τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό.⁷⁸

89. Εν προκειμένω, υποχρέωση προμήθειας βάσει της παρ. 2 περ. β) και γ) του άρθρου 2 του ν. 3959/2011, όπως και του άρθρου 102 εδ. β) περ. β) της ΣΛΕΕ, μπορεί να επιβληθεί μόνον εξαιρετικά, κατόπιν εξέτασης των πραγματικών και οικονομικών δεδομένων.⁷⁹

90. Ειδικότερα, υποχρέωση προμήθειας μπορεί κατ' εξαίρεση να επιβληθεί, όταν η δεσπόζουσα επιχείρηση, άνευ αντικειμενικού δικαιολογητικού λόγου, διακόπτει την προμήθεια πελάτη της, με τον οποίο έχει ήδη εμπορικές σχέσεις, και η εν λόγω άρνηση προμήθειας περιορίζει την παραγωγή / διάθεση και άρα τον ανταγωνισμό σε δευτερογενή αγορά επί ζημιά των καταναλωτών ή/και εισάγει δυσμενείς διακρίσεις που θέτουν τον εμπορικό της εταίρο σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό, φθάνοντας μέχρι και τον αποκλεισμό του από την οικεία αγορά.⁸⁰

91. Για να υφίσταται κατάχρηση λόγω αντι-ανταγωνιστικού αποκλεισμού ανταγωνιστή από την αγορά, η δεσπόζουσα επιχείρηση πρέπει, όχι μόνον να ελέγχει μια σημαντική εισροή, αλλά επίσης να δραστηριοποιείται ή να σκοπεύει να δραστηριοποιηθεί σε εύλογο χρόνο και στην αγορά, όπου ο πελάτης σκοπεύει να χρησιμοποιήσει την εν λόγω εισροή. Άλλως, η δεσπόζουσα επιχείρηση δεν θα είχε υπό φυσιολογικές συνθήκες το κίνητρο του αποκλεισμού.⁸¹

⁷⁸ Βλ., μεταξύ άλλων, Υπόθεση C-280/08 P - Deutsche Telekom v Commission, ECLI:EU:C:2010:603, σκ. 177, Υπόθεση C-52/09 Konkurrensverket v TeliaSonera Sverige AB, EU:C:2011:83, σκ. 31, Υπόθεση C-209/10 Post Danmark v Konkurrencerådet EU:C:2012:172, σκ. 21-24, Υπόθεση C-413/14 P Intel v Commission EU:C:2017:632, σκ. 133.

⁷⁹ Α Κομνηνός και Ι Λιανός, «Καταχρήσεις μη Τιμολογιακού Χαρακτήρα» σε Δ Τζουγανάτος, Δίκαιο του Ελεύθερου Ανταγωνισμού, (Νομική Βιβλιοθήκη 2013) παράγραφος 24; Πρβλ. Υπόθ. C-53/03 Συνεταιρισμός Φαρμακοποιών Αιτωλίας & Ακαρνανίας (ΣΥΦΑΙΤ) κ.α. κατά Glaxosmithkline AEBE, Προτάσεις του Γενικού Εισαγγελέα Jacobs, Συλλ. 2005 I-4609, σκ. 53.

⁸⁰ Α Κομνηνός και Ι Λιανός, «Καταχρήσεις μη Τιμολογιακού Χαρακτήρα» σε Δ Τζουγανάτος, Δίκαιο του Ελεύθερου Ανταγωνισμού, (Νομική Βιβλιοθήκη 2013) παράγραφος 24; Πρβλ. συνεκδ. Υποθ. C-478/06, Σωτ. Λέλος και Σία ΕΕ κ.α. κατά Glaxosmithkline AEBE, Συλλ. 2008 σελ. I-7139, σκ. 49.

⁸¹ Α Κομνηνός και Ι Λιανός, «Καταχρήσεις μη Τιμολογιακού Χαρακτήρα» σε Δ Τζουγανάτος, Δίκαιο του Ελεύθερου Ανταγωνισμού, (Νομική Βιβλιοθήκη 2013) παράγραφος 29 με περαιτέρω παραπομπές.

92. Βάσει της νομολογίας του ΔΕΕ, για να χαρακτηριστεί μια άρνηση προμήθειας ως καταχρηστική θα πρέπει να αφορά αντικειμενικά απαραίτητη παροχή και να οδηγεί σε εξάλειψη του αποτελεσματικού ανταγωνισμού σε αγορά επόμενου σταδίου.⁸²

93. Σύμφωνα δε, με την παρ. 81 των Κατευθύνσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «[η] Επιτροπή θα θεωρεί τις πρακτικές αυτές ως προτεραιότητες ελέγχου, εφόσον ισχύουν όλες οι ακόλουθες περιστάσεις:

- η άρνηση αφορά προϊόν ή υπηρεσία που αντικειμενικά χρειάζεται μια εταιρεία για να ασκήσει αποτελεσματικό ανταγωνισμό σε αγορά επόμενου σταδίου,

- η άρνηση ενδέχεται να οδηγήσει σε εξάλειψη του αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην αγορά επόμενου σταδίου, και

- η άρνηση ενδέχεται να αποβεί σε ζημία των καταναλωτών.»⁸³

94. Οι επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων και των επιχειρήσεων με δεσπόζουσα θέση, έχουν δικαίωμα να επιλέγουν ελεύθερα, βάσει αντικειμενικών κριτηρίων, τον πελάτη με τον οποίο επιθυμούν να συνάψουν συμβατική σχέση⁸⁴, να καθορίζουν αυτόνομα και με δικά τους επιχειρηματικά κριτήρια τον κατάλληλο τρόπο διανομής των προϊόντων τους και να επιδιώκουν την προώθηση των επιχειρηματικών τους συμφερόντων.⁸⁵

95. Εξάλλου, η άρνηση πώλησης δεν συνιστά καταχρηστική συμπεριφορά δεσπόζουσας επιχείρησης, εφόσον στηρίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια⁸⁶ ή είναι αντικειμενικά δικαιολογημένη.⁸⁷ Συναφώς, έχει κριθεί ότι η δεσπόζουσα επιχείρηση έχει το δικαίωμα να προστατεύει

⁸² Βλ. Συνεκδικασθείσες υποθέσεις 6 and 7-73 Istituto Chemioterapico Italiano S.p.A. and Commercial Solvents Corporation v Commission of the European Communities, ECLI:EU:C:1974:18, σκ. 25· Υπόθεση Case C-7/97 Oscar Bronner GmbH, EU:C:1998:569, σκ. 40-41· Συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-241/91 P και C-242/91, Radio Telefis Eireann (RTE) και Independent Television Publications (ITP) κατά Επιτροπής (Magill), Συλλογή 1995, σ. I-743· υπόθεση C-418/01 IMS Health κατά NDC Health, Συλλογή 2004, σ. I-5039· υπόθεση T-201/04, Microsoft κατά Επιτροπής, Συλλογή 2007, σ. II-3601.

⁸³ Πρβλ. Ανακοίνωση της Επιτροπής — Κατευθύνσεις σχετικά με τις προτεραιότητες της Επιτροπής κατά τον έλεγχο της εφαρμογής του άρθρου 82 της συνθήκης ΕΚ σε καταχρηστικές συμπεριφορές αποκλεισμού που υιοθετούν δεσπόζουσες επιχειρήσεις, ΕΕ 2009 C 45/02, σκ. 81. Βλ. και απόφαση του Δικαστηρίου (έκτο τμήμα) της 26ης Νοεμβρίου 1998, C-7/97- Oscar Bronner GmbH & Co. KG κατά Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag GmbH & Co. KG, Mediaprint Zeitungsvertriebsgesellschaft mbH & Co. KG και Mediaprint Anzeigengesellschaft mbH & Co. KG, Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 1998 σελίδα I-07791, σκ. 41.

⁸⁴ Πρβλ. υπόθ. C- 189/95 Swedish Alcohol Monopoly, σκ. 43-51. Βλ. επίσης Ανακοίνωση της Επιτροπής — Κατευθύνσεις σχετικά με τις προτεραιότητες της Επιτροπής κατά τον έλεγχο της εφαρμογής του άρθρου 82 της συνθήκης ΕΚ σε καταχρηστικές συμπεριφορές αποκλεισμού που υιοθετούν δεσπόζουσες επιχειρήσεις, ΕΕ 2009/C 45/02, σκ. 75 και υποθ. 27/76 United Brands κατά Επιτροπής, σκ. 158, T-41/96 Bayer AG κατά Επιτροπής, σκ. 180.

⁸⁵ Πρβλ. υπόθ. 27/76 United Brands κατά Επιτροπής, σκ. 158 και 189, Συλλ. 1978.

⁸⁶ Πρβλ. ενδεικτικά απόφ. 87/500/EOK, BBI/Boosey&Hawkes, σκ. 19, L 286/40, 41.

⁸⁷ Απόφαση ΕΑ 519/IV/2011, παρ. 119.

τα εμπορικά της συμφέροντα, όταν αυτά θίγονται, και ότι πρέπει να της παρέχεται σε εύλογο βαθμό η ευχέρεια να λαμβάνει τα μέτρα που αυτή κρίνει πρόσφορα για την προστασία των συμφερόντων της.⁸⁸ Θα πρέπει όμως να τηρείται η αρχή της αναλογικότητας, βάσει της οποίας η άρνηση πώλησης δεν είναι δυσανάλογη με τον επιδιωκόμενο στόχο.⁸⁹ Περαιτέρω, σχετικώς, έχει κριθεί ότι η άρνηση πώλησης είναι δικαιολογημένη, όταν ο αντισυμβαλλόμενος δεν τηρεί τις συμβατικές ή νόμιμες υποχρεώσεις.⁹⁰ Η άρνηση πώλησης μπορεί επίσης να δικαιολογηθεί όταν οφείλεται σε αφερεγγυότητα του πελάτη/διανομέα.⁹¹

VII.3.2 Υπαγωγή στην υπό εξέταση υπόθεση

96. Εν προκειμένω, με βάση τα στοιχεία που βρίσκονται στη διάθεση της Επιτροπής, εκτιμάται ότι η καταγγελλόμενη κατέχει δεσπόζουσα θέση στην ανάντη αγορά προμήθειας τροφών για γουνοφόρα ζώα και δραστηριοποιείται μέσω της θυγατρικής της εταιρείας (ΜΠΟΣΜΑΝ ΜΙΝΚ ΦΑΡΜ ΑΕ) στην κατάντη αγορά (αγορά εκτροφής και εμπορίας γουνοφόρων ζώων). Τα δε, υψηλά μερίδια αγοράς στην ανάντη αγορά προμήθειας τροφών για γουνοφόρα ζώα της επιτρέπουν το χαρακτηρισμό της θέσης της ακόμα και ως υπερδεσπόζουσας. Ωστόσο, δεν συντρέχει η (σωρευτικός προβλεπόμενη) προϋπόθεση της καταχρηστικής εκμετάλλευσης αυτής υπό την έννοια του άρθρου 2 του ν. 3959/2011, ειδικότερα δε, υπό την έννοια της παραγράφου 2 (β) και (γ) του άρθρου 2 του ν. 3959/2011 (αδικαιολόγητη άρνηση πωλήσεως).

97. Και τούτο κατά πρώτον διότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της νομολογίας του ΔΕΕ και της παραγράφου 81 των Κατευθύνσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, βάσει των οποίων για να χαρακτηριστεί μια άρνηση προμήθειας ως καταχρηστική θα πρέπει να αφορά αντικειμενικά απαραίτητη παροχή και να οδηγεί σε εξάλειψη του αποτελεσματικού ανταγωνισμού σε αγορά επόμενου σταδίου.

98. Ειδικότερα, όσον αφορά στο εάν η άρνηση προμήθειας αφορά σε προϊόν αντικειμενικά απαραίτητο για την άσκηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού σε αγορά επόμενου σταδίου λεκτέα είναι τα εξής. Με βάση τα στοιχεία του φακέλου, εκτιμάται ότι ο [...] θα μπορούσε να προμηθευτεί ξηρά τροφή, έστω προσωρινώς, προκειμένου να αποφευχθεί ο αφανισμός των ζώων της φάρμας του, τουλάχιστον μέχρι να εξευρεθεί κάποια λύση και να αποκατασταθεί η ομαλή τροφοδοσία από τη ΜΑΒΙΖ, ενόψει του επικείμενου κινδύνου θανάτου των ζώων. Συνεπώς,

⁸⁸ Α Κομνηνός και Ι Λιανός, «Καταχρήσεις μη Τιμολογιακού Χαρακτήρα» σε Δ Τζουγανάτος, Δίκαιο του Ελεύθερου Ανταγωνισμού, (Νομική Βιβλιοθήκη 2013) παράγραφος 60; Πρβλ. συνεκδ. Υποθ. C-478/06, Σωτ. Λέλος και Σία ΕΕ κ.α κατά Glaxosmithkline ΑΕΒΕ, Συλλ. 2008 σελ. I-7139, σκ. 50.

⁸⁹ Α Κομνηνός και Ι Λιανός, «Καταχρήσεις μη Τιμολογιακού Χαρακτήρα» σε Δ Τζουγανάτος, Δίκαιο του Ελεύθερου Ανταγωνισμού, (Νομική Βιβλιοθήκη 2013) παράγραφος 60; Πρβλ. υπόθ. 27/76, United Brands Company and United Brands Continental BV κατά Επιτροπής, Συλλ. (Ειδική Ελληνική Έκδοση) 1978 σελ. 75, σκ. 189-191.

⁹⁰ Απόφαση ΕΑ 519/IV/2011, παρ. 110 επ.

⁹¹ Απόφαση ΕΑ 608/2015, παρ. 184; Πρβλ. απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής IV/33.544 British Midland, παρ. 25.

η προμήθεια νωπής τροφής από την καταγγελλόμενη δεν ήταν, εν προκειμένω, αντικειμενικά απαραίτητη για τον καταγγέλλοντα.

99. Ακόμα όμως και εάν ήθελε υποτεθεί ότι η προμήθεια τροφής από τη ΜΑΒΙΖ ήταν αντικειμενικά απαραίτητη, η διακοπή από την καταγγελλόμενη της προμήθειας ζωτροφής προς τον καταγγέλλοντα δεν ήταν δυνατό να οδηγήσει σε περιορισμό ή εξάλειψη του αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην αγορά επόμενου σταδίου, ήτοι την αγορά εκτροφής και εμπορίας γουνοφόρων ζώων, στην οποία δραστηριοποιούνταν ο καταγγέλλων, δεδομένου ότι απέμεινε στην αγορά αυτή μεγάλος αριθμός εκτροφών και ιδίως λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι, σε κάθε περίπτωση, η αγορά αυτή είναι οργανωμένη σε διεθνείς δημοπρασίες όπου συμμετέχουν εκτροφείς από την Ελλάδα και το εξωτερικό.

100. Συνεπώς, εφόσον η αγορά εκτροφής γουνοφόρων ζώων παραμένει ανταγωνιστική και οι εκτροφείς σε ποσοστό μεγαλύτερο του 95% πωλούν τα δέρματα τους μέσω δημοπρασιών του εξωτερικού,⁹² δεν φαίνεται να υφίστανται ζημιά οι καταναλωτές από την διακοπή προμήθειας στον καταγγέλλοντα. Επισημαίνεται δε, ότι, παρά την υπερδεσπόζουσα θέση της ΜΑΒΙΖ στην ανάντη αγορά (αγορά προμήθειας νωπής και ξηράς τροφής για τη σίτιση γουνοφόρων ζώων) καθώς και την παρουσία της μέσω θυγατρικής της εταιρείας (ΜΠΟΣΜΑΝ ΜΙΝΚ ΦΑΡΜ ΑΕ) στην κατάντη αγορά (αγορά εκτροφής και εμπορίας γουνοφόρων ζώων) η ΜΑΒΙΖ δεν θα μπορούσε να έχει τη δυνατότητα ή το κίνητρο να εξοβελίσει τους ανταγωνιστές της στην κατάντη αγορά, λόγω του διεθνούς ανταγωνισμού στις διεθνείς δημοπρασίες.

101. Συναφώς απορρίπτεται ο ισχυρισμός του καταγγέλλοντος ότι «[α]ποτέλεσμα δε όλων αυτών ήταν να επηρεαστεί σφόδρα ο ελεύθερος ανταγωνισμός στο χώρο της εκτροφής των γουνοφόρων ζώων, καθώς με τις ενέργειες της καταγγελλόμενης τέθηκα δια παντός εκτός του κύκλου των εκτροφών, και η φάρμα μου που αριθμούσε πολλές χιλιάδες ζώα και ήταν μία από τις μεγαλύτερες στον ελλαδικό χώρο και αποτελούσε κατά γενική ομολογία πρότυπο στο χώρο αυτό, καταστράφηκε. Σε τελικό μάλιστα στάδιο ο καταναλωτής στερήθηκε προϊόντα που ξεχώριζαν λόγω του ιδιαίτερου χρωματισμού τους και της υψηλής τους ποιότητας».⁹³ Σε κάθε περίπτωση, επισημαίνεται ότι και μετά το κλείσιμο της φάρμας του καταγγέλλοντος παραμένει στον ελλαδικό χώρο σημαντικός αριθμός εκτροφών. Επιπλέον, όπως ήδη ελέχθη, ακόμα και αν ήθελε υποτεθεί ότι τα προϊόντα του καταγγέλλοντος ήταν ανώτερης ποιότητας, ουδώς προκύπτει ζημιά των τελικών καταναλωτών, στο βαθμό που οι δημοπρασίες δερμάτων λαμβάνουν χώρα από διεθνείς οίκους και προσελκύουν μεγάλο αριθμό εκτροφών.

102. Ενόψει όλων των ανωτέρω, οι ισχυρισμοί του καταγγέλλοντος περί κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης κατά το άρθρο 2 του ν. 3959/2011 είναι αβάσιμοι.

103. Σε κάθε περίπτωση και ανεξαρτήτως των προλεχθέντων, η διακοπή της προμήθειας εκ μέρους της της

⁹² Βλ. παρ. 51 ανωτέρω.

⁹³ Υπόμνημα [...] (σημ.26), σελ 11.

MABIZ ήταν, βάσει των διαθέσιμων στοιχείων, αντικειμενικά δικαιολογημένη. Από τα στοιχεία του φακέλου και την προφορική διαδικασία προκύπτει ότι η MABIZ έδρασε μέσα στο πλαίσιο της προστασίας των εμπορικών της συμφερόντων καθόσον ο καταγγέλλων δεν παρείχε επαρκείς εγγυήσεις για το υψηλό χρέος του και η συμπεριφορά της καταγγελλόμενης δεν φαίνεται δυσανάλογη προς τον ανωτέρω επιδιωκόμενο στόχο της, στο βαθμό που κατέβαλε προσπάθειες επίλυσης της διαφοράς πριν την οριστική διακοπή χορήγησης τροφής στον καταγγέλλοντα. Επιπλέον, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, η MABIZ ζήτησε πρόσθετες εγγυήσεις από το σύνολο των πελατών της με ανοικτά υπόλοιπα, εγγυήσεις τις οποίες ο καταγγέλλων αρνήθηκε να παράσχει.

104. Ειδικότερα, από την επεξεργασία των στοιχείων που υποβλήθηκαν τόσο από τον καταγγέλλοντα όσο και από την καταγγελλόμενη, καθώς και από τα λοιπά στοιχεία του φακέλου, συνάγεται ότι ο καταγγέλλων ήταν ο μόνος εκτροφέας με οφειλή μεγάλου ύψους που είχε αρνηθεί να εξοφλήσει το χρέος του ή να παράσχει τις εγγυήσεις που ζήτησε η καταγγελλόμενη για να συνεχίσει την παράδοση των ζωοτροφών. Οι υπόλοιποι εκτροφείς παρείχαν τις απαιτούμενες εγγυήσεις και συνέχισαν απρόσκοπτα να προμηθεύονται ζωοτροφές από την καταγγελλόμενη. Όπως δε, παραδέχεται ο καταγγέλλων⁹⁴ και προκύπτει, μεταξύ άλλων, από στοιχεία του φακέλου⁹⁵ που ο ίδιος ο καταγγέλλων προσκομίζει, ο τελευταίος δεν ήταν σε θέση κατά τον κρίσιμο χρόνο (Αύγουστος 2014) ούτε καν να εκδώσει επιταγές, με αποτέλεσμα εύλογα να εκτιμάται ότι βρισκόταν σε εξαιρετικά δύσκολη οικονομική κατάσταση. Παράλληλα, ο καταγγέλλων δεν διέθετε ικανή προσωπική περιουσία, πέραν των 33.000 ζώων της φάρμας του, από τα οποία η καταγγελλόμενη θα είχε τη δυνατότητα να ικανοποιήσει τις αξιώσεις της.

105. Περαιτέρω, από το φάκελο της υπόθεσης προκύπτει ότι ο δανέζικος οίκος δημοπρασιών «Kopenhagen Fur», με τον οποίο συνεργαζόταν ο καταγγέλλων, επιβεβαίωσε με επιστολή του⁹⁶, που ο ίδιος ο καταγγέλλων προσκομίζει, ότι κατά τα έτη 2013 και 2014, ο κλάδος γουνοποιίας επλήγη σε παγκόσμιο επίπεδο από οικονομική κρίση, γεγονός που συνομολογεί και ο καταγγέλλων, και ότι, λόγω της κρίσης αυτής, ο ως άνω αλλοδαπός οίκος ζήτησε από τους εκτροφείς την παροχή αυξημένων εγγυήσεων για τη σύναψη συμβολαίων πώλησης δερμάτων (ήτοι επιταγές, υποθήκες στις φάρμες και ενέχυρα στα ζώα) προς εξασφάλιση των προκαταβολών που τους χορηγούσε. Κατά το ίδιο δε, διάστημα, και για τον ως άνω λόγο, αντίστοιχες αυξημένες εγγυήσεις ζήτησε από τους εκτροφείς και η καταγγελλόμενη, όπως προκύπτει τόσο από την ίδια την καταγγελία⁹⁷ όσο και από τα λοιπά διαθέσιμα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης⁹⁸.

⁹⁴ Πρβλ. σελ. 27 της καταγγελίας.

⁹⁵ Πρβλ. το από 08-08-2014 ηλεκτρονικό μήνυμα που αντηλλάγη μεταξύ στελεχών του δανέζικου οίκου δημοπρασίας «Kopenhagen Fur».

⁹⁶ Πρβλ. συνημμένο 30α της καταγγελίας.

⁹⁷ Πρβλ. σελ. 25 της καταγγελίας.

⁹⁸ Πρβλ. σελ. 8, 9 της υπ' αρ. 5216/22.9.2017 απάντησης της καταγγελλόμενης σε επιστολή παροχής στοιχείων της Υπηρεσίας.

106. Περαιτέρω, από το φάκελο της υπόθεσης, προκύπτει, ότι, κατά δήλωση του ίδιου του καταγγέλλοντος⁹⁹, η επέκταση της φάρμας του το 2012 πραγματοποιήθηκε και χάρη στην αρωγή και οικονομική ενίσχυση της καταγγελλόμενης μέσω της πίστωσης που η τελευταία χορηγούσε στον καταγγέλλοντα. Επομένως, κατά παραδοχή του καταγγέλλοντος, η καταγγελλόμενη δεν είχε εγείρει προσκόμματα στη λειτουργία της επιχείρησής του προ της σώρευσης του χρέους του προς αυτή και της έναρξης της κρίσης στον κλάδο γουνοποιίας.

107. Ενόψει των ανωτέρω, εκτιμάται ότι η απαίτηση εκ μέρους της καταγγελλόμενης επιπλέον εγγυήσεων από τους εκτροφείς, μεταξύ δε, αυτών και από τον καταγγέλλοντα, δικαιολογούνταν από τις ειδικές συνθήκες της αγοράς κατά τον κρίσιμο χρόνο.

108. Επιπλέον, από τα στοιχεία που βρίσκονται στη διάθεση της Επιτροπής, προκύπτει σαφώς ότι η καταγγελλόμενη κατέβαλε προσπάθειες εξεύρεσης συμβιβαστικής λύσης και επανειλημμένως όχλησε τον καταγγέλλοντα για την παροχή εγγυήσεων ή την εξόφληση της οφειλής του με στόχο τη συνέχιση παράδοσης τροφών, ωστόσο, ο καταγγέλλων δεν ανταποκρίθηκε στις σχετικές οχλήσεις. Μάλιστα, η καταγγελλόμενη είχε προτείνει στον καταγγέλλοντα, μεταξύ άλλων, προς επίλυση της μεταξύ τους διένεξης, την ενεχυρίαση 25.000 εκ των 33.000 ζώων του, ώστε αφενός να διασφαλιστούν οι οικονομικές απαιτήσεις της και αφετέρου να είναι δυνατή η συνέχιση της λειτουργίας της επιχείρησής του καταγγέλλοντος, αλλά και της συνεργασίας μεταξύ των δύο επιχειρήσεων, ωστόσο, ο καταγγέλλων αρνήθηκε. Παράλληλα δε, η καταγγελλόμενη όχλησε αντίστοιχα κατά το έτος 2014 όλους τους εκτροφείς με τους οποίους συνεργαζόταν, όπως προκύπτει από στοιχεία που ο ίδιος ο καταγγέλλων προσκομίζει¹⁰⁰.

109. Εξάλλου, από τον φάκελο της υπόθεσης συνάγεται ότι ο καταγγέλλων αιτήθηκε την 13.8.2014 την έκδοση προσωρινής διαταγής ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Κοζάνης, με αντικείμενο τον εξαναγκασμό της καταγγελλόμενης σε συνέχιση της παράδοσης τροφών προς την επιχείρησή του, ωστόσο, η προσωρινή διαταγή δεν του χορηγήθηκε, όπως παραδέχεται ο ίδιος και επιβεβαιώνει και η καταγγελλόμενη, ήτοι ο Πρόεδρος Πρωτοδικών Κοζάνης, ενώπιον του οποίου συζητήθηκε η προσωρινή διαταγή, θεώρησε ότι, ενόψει των συγκεκριμένων περιστάσεων που τέθηκαν υπόψιν του, δεν συνέτρεχε λόγος να υποχρεωθεί η καταγγελλόμενη να συνεχίσει την προμήθεια ζωοτροφής προς τον καταγγέλλοντα, παρότι, καθ' ομολογία του καταγγέλλοντος, τα ζώα του είχαν ήδη αρχίσει να πλήττονται από αστία¹⁰¹.

⁹⁹ Πρβλ. σελ. 20 της καταγγελίας.

¹⁰⁰ Πρβλ. συνημμένο 1 στο υπ' αρ. 5935/10.10.2018 Υπόμνημα του καταγγέλλοντος ενώπιον της Ε.Α.

¹⁰¹ Μάλιστα, με βάση τις από 19.5.2017 Προτάσεις της καταγγελλόμενης ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Κοζάνης, ο Πρόεδρος Πρωτοδικών Κοζάνης πρότεινε, κατά τη συζήτηση της προσωρινής διαταγής, συμβιβαστικά την καταβολή 20.000 Ευρώ προς την καταγγελλόμενη, προκειμένου να συνεχιστεί η συνεργασία των μερών, πρόταση που έγινε δεκτή από την τελευταία, αλλά απορρίφθηκε από τον καταγγέλλοντα. Βλ Υπόμνημα MABIZ, παρ. 109 και σχετικό 7 (υπ' αρ. 7863/2017 ένορκη βεβαίωση του τότε πληρεξουσίου δικηγόρου της MABIZ Δ. Μπάτζιου). Τη σχετική πρόταση αρνείται ο καταγγέλλων. Βλ Υπόμνημα [...] (σημ26), σελ. 47.

110. Επιπλέον, ο καταγγέλλων ισχυρίζεται ότι ένα χρόνο πριν τη διακοπή της τροφοδοσίας της φάρμας του είχε αποδεχτεί την πληρωμή δύο (02) συναλλαγματικών που εξέδωσε η εταιρεία MABIZ συνολικού χρηματικού ποσού [...], με ημερομηνία λήξης την 31η.7.2013 και την 30η.9.2013 αντίστοιχα.¹⁰² Ωστόσο, η καταγγελλόμενη ισχυρίζεται ότι οι συναλλαγματικές αυτές ουδέποτε πληρώθηκαν¹⁰³, ουδέν στοιχείο προσκόμισε δε, ο καταγγέλλων σε αντίκρουση αυτού του ισχυρισμού.

111. Με βάση όλα τα ανωτέρω, εκτιμάται ότι η συμπεριφορά της καταγγελλόμενης ήταν αντικειμενικά δικαιολογημένη, καθώς αυτή δεν ήταν υποχρεωμένη να συνεχίσει να παραδίδει ζωοτροφές (και μάλιστα μέσω πίστωσης άνευ ορίου) σε έναν πελάτη που:

i) είχε οφειλές του ύψους της οφειλής του καταγγέλλοντος, η οποία (οφειλή) του μάλιστα κάλυπτε το [...] % του κύκλου εργασιών της επιχείρησής του, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οφειλές του προς τρίτους προμηθευτές¹⁰⁴, δεν ήταν σε θέση δε, κατά τον κρίσιμο χρόνο (Αύγουστος 2014) ούτε καν να εκδώσει επιταγές, και, επομένως, επρόκειτο για αναξιόχρηη επιχείρηση,

ii) δεν παρείχε επαρκείς εγγυήσεις για την εξόφληση της οφειλής του, όπως για παράδειγμα την ενεχυρίαση των ζώων του, ιδίως αφ' ής στιγμής δεν διέθετε λοιπή επαρκή ατομική περιουσία, από την οποία θα είχε τη δυνατότητα η καταγγελλόμενη να ικανοποιήσει τις ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις της.

112. Επισημαίνεται στο σημείο αυτό ότι οι άλλοι εκτροφείς είχαν παράσχει εγγυήσεις παρότι το ύψος της οφειλής τους κάλυπτε πολύ μικρότερο ποσοστό του κύκλου εργασιών τους. Ο δε, ισχυρισμός του καταγγέλλοντος περί κατασκευασμένης κατηγοριοποίησης των οφειλετών¹⁰⁵ ουδεμία επιρροή ασκεί, καθόσον και, ελλείψει αυτής της κατηγοριοποίησης, δεν προκύπτει διακριτική μεταχείριση του καταγγέλλοντος.

113. Περαιτέρω, ο ισχυρισμός του καταγγέλλοντος¹⁰⁶ ότι η υπογραφή εκ μέρους του αναγνωρίσεων χρέους έναντι της καταγγελλόμενης, ο υπολογισμός τόκων υπερημερίας και η «διασφαλισμένη» πώληση «σε συγκεκριμένη τιμή» των δερμάτων των ζώων συνιστούσαν επαρκή διασφάλιση για την καταγγελλόμενη προκειμένου αυτή να χορηγεί πιστώσεις χωρίς όριο στους εκτροφείς δεν είναι βάσιμος για τους ακόλουθους λόγους.

114. Η πώληση των δερμάτων των ζώων σε συγκεκριμένη τιμή κάθε άλλο παρά διασφαλισμένη ήταν κατά τον κρίσιμο χρόνο ήταν, δεδομένης της κρίσης στον κλάδο της γουνοποιίας, λόγω της οποίας, όπως ο ίδιος ο καταγγέλλων υποστηρίζει, ο δανέζικος οίκος δημοπρασίας «Kopenhagen Fur» διέβλεπε μειωμένη ζήτηση και πτώση των τιμών, γι' αυτό εξάλλου και ζήτησε τη χορήγηση επιπλέον πιστώσεων από τους εκτροφείς, με

τους οποίους συνεργαζόταν. Περαιτέρω, το γεγονός ότι η καταγγελλόμενη δεν προέβη άμεσα¹⁰⁷ σε εξοπλισμό της απαίτησής της με εκτελεστό τίτλο, παρότι είχε στη διάθεσή της συμφωνητικά αναγνώρισης χρέους, υπογεγραμμένα από τον καταγγέλλοντα, αλλά, αντ' αυτού, κατέβαλε προσπάθειες εξεύρεσης συμβιβαστικής λύσης, προτείνοντας στον καταγγέλλοντα τη λιγότερη επαχθή λύση της ενεχυρίασης των ζώων του, καταδεικνύει ότι η καταγγελλόμενη στόχευε όντως στην επίλυση της διαφοράς που είχε προκύψει και όχι στην οικονομική εξόντωση του καταγγέλλοντος, όπως ο ίδιος ισχυρίζεται.

115. Σ' αυτό το σημείο πρέπει να επισημανθεί ότι ο καταγγέλλων κατηγορεί την καταγγελλόμενη διότι δεν προέβη σε άμεση έκδοση διαταγής πληρωμής σε βάρος του για να την εκτελέσει επιβάλλοντας κατάσχεση στα ζώα του, γεγονός που κατά τον καταγγέλλοντα καταδεικνύει την πρόθεσή της να τον εξοντώσει οικονομικά διότι κατ' αυτόν τον τρόπο αυξανόταν το ποσό της απαίτησης της καταγγελλόμενης σε βάρος του, και από την άλλη πλευρά κατηγορεί επίσης την καταγγελλόμενη διότι του πρότεινε ως συμβιβαστική λύση την ενεχυρίαση 25.000 ζώων του¹⁰⁸, την οποία ο καταγγέλλων χαρακτηρίζει «αισχροκερδή». Οι ως άνω ισχυρισμοί οδηγούν στο παράδοξο συμπέρασμα ότι ο καταγγέλλων προκρίνει ως ενδεδειγμένη ενέργεια της καταγγελλόμενης το καταφανώς επαχθές μέτρο της κατάσχεσης των ζώων του, αντί της απλής ενεχυρίασης 25.000 εξ αυτών, η οποία θα επέτρεπε την απρόσκοπτη λειτουργία της επιχείρησής του.

116. Ο ισχυρισμός δε, του καταγγέλλοντος ότι η ανωτέρω σύμβαση ενεχύρου ήταν ιδιαίτερος επαχθής, καθόσον τα ζώα του εκτιμήθηκαν σε πολύ χαμηλή αξία, ήτοι δέκα (10) ευρώ έκαστο,¹⁰⁹ δεν μπορεί να γίνει δεκτός. Το ενέχυρο ήταν πλασματικό, επομένως, ο καταγγέλλων θα εξακολουθούσε να εκτρέφει τα ζώα του και η MABIZ θα συνέχιζε την παροχή τροφής. Εν συνεχεία, ο καταγγέλλων θα μπορούσε να αποστείλει τα δέρματα των ζώων του στον οίκο δημοπρασίας του εξωτερικού ώστε, μετά την πώλησή τους, να πραγματοποιηθεί η εκκαθάριση του λογαριασμού του και να καθορισθεί το ποσό που τελικά θα εισέπραττε, μετά την αφαίρεση του ποσού που θα λάμβανε ο αλλοδαπός οίκος δημοπρασίας. Με βάση τη σύμβαση πλασματικού ενεχύρου, η MABIZ θα εξασφαλιζόταν έως το ποσό του ενεχύρου. Επομένως, ο προσδιορισμός, βάσει της ως άνω σύμβασης, της αξίας ανά ζώο σε χαμηλό επίπεδο θα λειτουργούσε υπέρ του καταγγέλλοντος. Και τούτο διότι θα του απέφερε μεγαλύτερα έσοδα, ενισχυόμενης έτσι της ρευστότητάς του, καθώς ο καταγγέλλων θα όφειλε να αποδώσει στη MABIZ μικρότερο ποσοστό των εισπράξεών του εν συγκρίσει με την περίπτωση κατά την οποία η αξία των ζώων θα είχε προσδιορισθεί σε υψηλότερο επίπεδο.

¹⁰² Βλ. Υπόμνημα [...] (σημ26), σελ. 16.

¹⁰³ Υπόμνημα MABIZ (σημ39), παρ. 73. Πρακτικά, σελ. 29.

¹⁰⁴ Πρβλ. συνημμένο 13γ στην καταγγελία. Πρόκειται για τις από 19-05-2017 Προτάσεις της καταγγελλόμενης ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Κοζάνης (σελ. 10), στις οποίες αναφέρονται και λοιπές οφειλές του καταγγέλλοντος σε τρίτους (π.χ. η οφειλή του προς [...]).

¹⁰⁵ Βλ. για παράδειγμα Προσθήκη [...] (σημ39), σελ. 7.

¹⁰⁶ Βλ. σελ. 18 της καταγγελίας.

¹⁰⁷ Ο καταγγέλλων διέκοψε την εξυπηρέτηση του χρέους του προς την καταγγελλόμενη την 28-04-2014 (πρβλ. συνημμένο 13γ στην καταγγελία- από 19-05-2017 Προτάσεις της καταγγελλόμενης ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Κοζάνης, σελ. 38) και διαταγή πληρωμής επί τη βάσει της σχετικής από 23-06-2014 αίτησης της καταγγελλόμενης εκδόθηκε την 28-07-2014 (πρβλ. σελ. 39, 41 της καταγγελίας).

¹⁰⁸ Πρβλ. σελ. 42 - 44 της καταγγελίας.

¹⁰⁹ Βλ. Υπόμνημα [...] (σημ. 26), σελ. 18.

117. Επιπλέον όλων των ανωτέρω, από την έρευνα προέκυψε ότι ο ισχυρισμός του καταγγέλλοντος¹¹⁰ ότι δήθεν μπορούσε να εκχωρήσει στην MABIZ την απαίτησή του επί της κρατικής επιδότησης που δήθεν εδικαιούτο στο πλαίσιο του Προγράμματος 121 απεδείχθη ουσία αβάσιμος¹¹¹, καθώς βάσει της σχετικής απάντησης της αρμόδιας Διεύθυνσης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης, ο [...] δεν αιτήθηκε ποτέ την εκταμίευση της επιδότησης, επομένως η τελευταία δεν εκταμιεύθηκε, και το κυριότερο, η σχετική επιδότηση δεν ήταν δυνατό εκ του νόμου να εκχωρηθεί σε τρίτους. (π.χ. προμηθευτές, όπως η MABIZ) προς ικανοποίηση οφειλών του δικαιούχου. Εξ αυτού προκύπτει ότι ο καταγγέλλων αιτείτο κατ' ουσίαν την χορήγηση από τη MABIZ ανοικτής πίστωσης άνευ ορίου χωρίς να προσφέρει την παραμικρή εγγύηση για την αποπληρωμή του υψηλότατου χρέους του έναντι της καταγγελλόμενης.

118. Επ' αυτού, ο καταγγέλλων ισχυρίζεται ότι δεν είχε πρόθεση να εκχωρήσει την ίδια την επιδότηση, καθώς και ο ίδιος συνομολογεί ότι είναι ανεκχώρητη, αλλά τα χρήματα που ανέμενε να πάρει από το πρόγραμμα. Ως προς τη μη αίτηση εκταμίευσης, ο καταγγέλλων ισχυρίζεται ότι το σχέδιο κατέστη ανενεργό και δεν υπήρχε λόγος υλοποίησης μετά την καταστροφή της φάρμας του από την καταγγελλόμενη.¹¹² Οι ισχυρισμοί αυτοί ουδεμία επιρροή ασκούν στο ανεκχώρητο της απαίτησης και στο γεγονός ότι αόριστες υποσχέσεις ως προς την καταβολή των εκ της επιδότησης εισπραχθησόμενων χρημάτων, δεν συνιστούν σε καμία περίπτωση επαρκείς εγγυήσεις για την αποπληρωμή του χρέους του καταγγέλλοντος καθώς δόθηκαν μόνο προφορικά, η απαίτηση είναι ανεκχώρητη και το ποσό δεν εκταμιεύθηκε ποτέ.

119. Ο δε, ισχυρισμός του καταγγέλλοντος ότι «η παράλληλη αναφορά [στην [Εισήγηση] γενικά, αόριστα και όχι επώνυμα και τεκμηριωμένα και έτερων ανταγωνιστών της καταγγελλομένης, δημιουργεί την εντύπωση ότι εγώ κατά τη διακοπή της τροφοδοσίας της φάρμας μου από την εταιρεία MABIZ, είχα εναλλακτική λύση να ταΐσω τα ζώα μου, με αποτέλεσμα η άρνηση της καταγγελλόμενης να μου πωλήσει ζωοτροφές να θεωρείται ότι τυγχάνει δικαιολογημένη και κατ' επέκταση όχι καταχρηστική κατά τα διαλαμβανόμενα στο άρθρο 2 του ν. 3959/2011»¹¹³ δεν μπορεί να γίνει δεκτός καθώς συγχέει αφενός μεν το ζήτημα της εναλλαξιμότητας της τροφοφής αφετέρου δε, την αντικειμενικά δικαιολογημένη άρνηση. Η άρνηση της MABIZ να συνεχίσει την τροφοδοσία της φάρμας του [...] ήταν αντικειμενικά δικαιολογημένη για τους παραπάνω αναλυθέντες λόγους, ανεξαρτήτως εναλλαξιμότητας.

120. Ενόψει όλων των ανωτέρω, η καταγγελλόμενη πρακτική δεν εμπίπτει στη διάταξη του άρθρου 2 του ν. 3959/2011, καθώς η συμπεριφορά της καταγγελλόμενης ήταν αντικειμενικά δικαιολογημένη.

121. Τέλος, δεδομένου ότι ο καταγγέλλων προβάλλει

ως νομικές βάσεις της καταγγελίας του, μεταξύ άλλων, τα άρθρα 281 και 288 ΑΚ, καθώς και το νόμο περί αθέμιτου ανταγωνισμού¹¹⁴ και την καταχρηστική εκμετάλλευση σχέσης οικονομικής εξάρτησης¹¹⁵, επισημαίνονται και τα ακόλουθα:

122. Η έννοια της κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης κατά το άρθρο 2 του ν. 3959/2011 δεν συμπίπτει με την έννοια της κατάχρησης κατά το αστικό δίκαιο (άρθρο 281 ΑΚ)¹¹⁶, καθώς διαφέρουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής των εν λόγω άρθρων. Η έννοια δε, της κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης διαφέρει και από την έννοια της καταχρηστικής εκμετάλλευσης σχέσης οικονομικής εξάρτησης. Ειδικότερα, στον ν. 703/1977 περιλαμβανόταν διάταξη (άρθρο 2α) που ρύθμιζε την καταχρηστική εκμετάλλευση της σχέσης οικονομικής εξάρτησης, ωστόσο, αντίστοιχη διάταξη δεν περιλήφθηκε στον ν. 3959/2011, διότι ο νομοθέτης ενέταξε ουστηματικά την καταχρηστική εκμετάλλευση σχέσης οικονομικής εξάρτησης στον ν. 146/1914 (άρθρο 18α), το οποίο προστέθηκε με το άρθρο 29 του ν. 3784/2009. Με το άρθρο 2 του τελευταίου αυτού νόμου καταργήθηκε και το άρθρο 2α του ν. 703/1977 περί καταχρηστικής εκμετάλλευσης σχέσης οικονομικής εξάρτησης. Με βάση την αιτιολογική έκθεση του ν. 3784/2009 «Με το άρθρο 2, σε συνδυασμό με το άρθρο 29 του σχεδίου νόμου, επέρχεται μια βασική αλλαγή, καθώς καταργείται η ρύθμιση του άρθρου 2α του ν. 703/1977 περί καταχρηστικής εκμετάλλευσης σχέσης οικονομικής εξάρτησης και προστίθεται αντίστοιχη ρύθμιση στον ν. 146/1914 περί αθέμιτου ανταγωνισμού. Η αλλαγή αυτή γίνεται για λόγους νομοτεχνικούς και αποτελεσματικότερης προστασίας. Η διάταξη του άρθρου 2α προστατεύει ατομικό δικαίωμα και όχι τη σωστή λειτουργία του ανταγωνισμού προς όφελος του καταναλωτή, που είναι το αντικείμενο του ν. 703/1977. Αντίθετα, ιδρύεται ένα ειδικό αστικό αδίκημα στο πλαίσιο του ν. 146/1914, με τρόπο που και αντιμετωπίζεται πλήρως το ζήτημα της μη πλήρους κάλυψης της καταχρηστικής εκμετάλλευσης σχέσης εξάρτησης από το άρθρο 281 ΑΚ και διευκολύνεται η προσωρινή προστασία με ασφαλιστικά μέτρα. Ταυτόχρονα, ιδρύεται ειδικό ποινικό αδίκημα». Είναι επομένως σαφές ότι τα έννομα αγαθά που προστατεύουν αφενός το (καταργηθέν) άρθρο 2α του ν. 703/1977 και νυν άρθρο 18α του ν. 146/1914 και αφετέρου το άρθρο 2 του ν. 3959/2011 είναι διαφορετικά.

123. Επισημαίνεται περαιτέρω ότι η εφαρμογή τόσο των άρθρων 281 και 288 ΑΚ όσο και των άρθρων 1 και 18α του ν. 146/1914 εμπίπτει κατ' αποκλειστικότητα στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων.

124. Ενόψει των αμέσως προαναφερθέντων, καθίστα-

¹¹⁴ Σύμφωνα με το άρθρο 1 του ν. 146/1914 «Απαγορεύεται κατά τας εμπορικές, βιομηχανικές ή γεωργικές συναλλαγές, πάσα προς τον σκοπόν ανταγωνισμού γινόμενη πράξις, αντικείμενη εις τα χρηστά ήθη. Ο παραβάτης δύναται να εναχθή προς παράλειψιν και προς ανόρθωσιν της προσγενομένης ζημίας».

¹¹⁵ Πρβλ. σελ. 63 και 64 της καταγγελίας.

¹¹⁶ Σύμφωνα με το άρθρο 281 ΑΚ, απαγορεύεται η άσκηση του δικαιώματος όταν γίνεται κατά προφανή υπέρβαση των ορίων που επιβάλλουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο κοινωνικός ή οικονομικός σκοπός του δικαιώματος (ΟΛΑΠ 13/2004).

¹¹⁰ Πρβλ. σελ. 29 της καταγγελίας.

¹¹¹ Πρβλ. και παρ. 39 της παρούσης.

¹¹² Βλ. Υπόμνημα [...] (σημ. 26), σελ. 12

¹¹³ Βλ. Συμπληρωματικό Υπόμνημα [...] (σημ. 38), σελ. 3.

ται σαφές ότι η εφαρμογή των άρθρων 281 και 288 ΑΚ και 1 και 18α του ν. 146/1914 εκφεύγει του πεδίου αρμοδιοτήτων της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού σε Ολομέλεια αποφάσισε ομόφωνα ότι:

- η καταγγελία απορρίπτεται διότι δεν στοιχειοθετείται παράβαση του άρθρου 2 του ν. 3959/2011, όπως ισχύει, από τη «ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΖΩΟΤΡΟΦΩΝ Α.Ε.»,

- δεν συντρέχει λόγος περαιτέρω δράσης στην υπό κρίση υπόθεση ως προς την προαναφερόμενη εταιρία με βάση το άρθρο 102 της ΣΛΕΕ.

Η απόφαση εκδόθηκε την 28η Απριλίου 2020.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρόεδρος

ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΙΑΝΟΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.
- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

- Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.
- Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

Ιστότοπος: **www.et.gr**

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

